

ISCED 1 – PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

4. ROČNÍK

Hodnotiace portfólio v 4. ročníku

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu :

- vstupná, polročná a výstupná písomná práca zo slovenského jazyka a literatúry, ktorej súčasťou je aj kontrolný diktát
- kontrolné diktáty zo slovenského jazyka (7 kontrolných diktátov)
- vstupná, polročná a výstupná písomná práca z matematiky

Vstupné, polročné a výstupné písomné práce i diktáty z daných predmetov navrhujú vyučujúci štvrtého ročníka a budú prerokované v rámci sedenia MZ 1.-4. ročníka základnej školy. Hodnotenú budú podľa vnútro- školskej stupnice.

- písomné práce z predmetov matematika, slovenský jazyk, prírodoveda a vlastiveda vypracované po každom tematickom celku
- jednoduché čiastkové projekty z ANJ podľa vopred dohodnutej témy
- pracovné listy zo slovenského jazyka a literatúry, úlohy a pracovné listy
- pracovné listy z matematiky
- pracovné listy z prírodovedy a vlastivedy, tvorivé edukačné programy na PC
- ústna odpoveď žiaka z predmetu hodnoteného známku aspoň jedenkrát za polrok
- prehľad o výkonoch pohybovej zdatnosti žiaka

Súčasťou portfólia je aj vzájomná prezentácia výtvarných prác, hudobných zručností a športových výkonov tried 4. ročníka. Časťou portfólia sú aj písanky, pracovné listy a pracovné zošity, venujúce sa daným tematikám.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu :

- návšteva obecnej knižnice, návšteva rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí
- tematická nástenka k jednotlivým tematickým okruhom i k významným spoločenským udalostiam, výstavka k jednotlivým témam prírodovedy a vlastivedy
- individuálne a skupinové projekty z predmetu Prírodoveda a Vlastiveda

Školský vzdelávací program pre 4. ročník

Charakteristika výstupov žiakov:

Žiaci 4. ročníka sa zoznámili s hodnotením známku – päť stupňov hodnotenia, spoznali vnútroškolskú stupnicu a vedia vopred, ktoré kritéria musia splniť. Samostatná práca sa stala už súčasťou každej vyučovacej hodiny, zdokonalili sa v čítaní s porozumením, pracovali v skupinách, spolupracovali, navzájom sa tolerovali a organizovali si svoju prácu tak, aby výsledky svojej práce vedeli primeraným spôsobom prezentovať.

Dodržiavajú pravidlá bezpečného správania sa v škole i v školskom okolí.

Vo vyjadrovaní sú samostatnejší, tvoria ucelené vety a správne ich štylizujú, na začiatku viet neopakujú rovnaké slová. Informácie, ktoré sa naučili získavať z rôznych zdrojov, vedia spracovať podľa vyšších nárokov, tvoria jednoduché projekty.

Sú zbehlejší v regulovaní svojho správania. Zameriavajú sa na rozvoj pozitívnej klímy v triede, rozvoj medziľudských vzťahov v triede a v škole.

Budú pokračovať v tvorbe projektov, zdokonaľovať sa v spracovávaní získaných informácií a v ich prezentácii. I naďalej sa budú zdokonaľovať v čítaní s porozumením.

Popri učení nebudú zabúdať ani na svoju osobnostnú stránku, na normy spoločenského a tolerantného správania.

Úlohou učiteľa v 4. ročníku je, aby pomohol dieťaťu zvládnuť požiadavky v jednotlivých predmetoch, aby sa žiak zdokonaľoval v čítaní s porozumením a podporoval ho na ceste k poznaniu a učeniu sa.

1. Žiaci sa oboznamujú s kritériami hodnotenia a požiadavkami na ich výstupy. Veľký dôraz sa kladie na pravidelnú domácu prípravu na vyučovanie.

2. Žiaci sú vedení k tomu, aby čo najlepšie zvládli základné učivo, zoznámili sa s ďalšími zdrojmi informácií (internet). Vo väčšej miere dostávajú priestor na vyjadrenie sa k prečítanému textu. Rozvíjajú toleranciu voči názorom i schopnostiam iných.

3. Žiaci sa zdokonaľujú v prezentačných činnostiach a v rozvoji komunikačných schopností. Rozvíja sa spolupatričnosť, rešpektovanie členov skupiny, tolerovanie ich názorov a schopností, vlastnosť organizácie pri práci.

4. Žiaci vedia riešiť úlohy zamerané na čítanie s porozumením, žiaci sa učia správne rozhodovať a vyvodzovať správne závery.

Ciele 4. ročníka

Hlavnými programovými cieľmi primárneho vzdelávania v 4. ročníku sú rozvítené kľúčové spôsobilosti (ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov) žiakov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované:

komunikačné spôsobilosti,

matematická gramotnosť

gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií,

spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie),

spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske

spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

UČEBNÝ PLÁN PRE 4. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	6	2	8
	Čítanie pre poznatie	0	1	1
	Anglický jazyk	3	0	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3	2	5
	Informatická výchova	1	0	1
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	1	0	1
	Vlastiveda	1	0	1
Človek a hodnoty	Náboženská výchova	1	0	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	0	1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1
	Hudobná výchova	1	0	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	0	2

Spolu		21	5	26
--------------	--	-----------	----------	-----------

UČEBNÉ OSNOVY

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Časový rozsah výučby	týždenne 8 hodín, ročne 264 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliače
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej.

Slovenský jazyk ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Slovenský jazyk v základnej škole má prioritné a špecifické postavenie. Schopnosť čítať a písať je jedna zo základných životných kompetencií. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poblahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vzdelávanie v oblasti Jazyk a komunikácia smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových

kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka
- osvojeniu si vedomostí a zručností, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život
- pochopeniu vzdelávania v slovenskom jazyku
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie
- nadobudnutiu vzťahov k slovenským umeleckým dielam a k vlastným čitateľským zážitkom
- k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych a písomných prejavov.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Zahŕňa rozsah učiva, ktorý sa má žiakovi odovzdať, sprostredkovať ako záväzné, základné učivo z daného tematického celku (vybrané slová, delenie hlások, ohybné slovné druhy, pojem predpona, delenie predponových slov, slabičné a neslabičné predpony, písanie i, í, y, ý po obojakej spoluhláske, znelé a neznelé spoluhlásky, spodobovanie, priama reč, uvádzacie vety, ohybné slovné druhy, gramatické kategórie podstatných mien a slovies, neohybné slovné druhy) aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiaka v materinskom jazyku. Ak žiaci zvládnu základné učivo, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v súlade s ich schopnosťami a záujmami.

Predmet Slovenský jazyk a literatúra vo 4. ročníku spája jazykové vyučovanie - jazykovú zložku, slohovú výchovu, ktoré nie sú navzájom oddelené ale tvoria integrálnu súčasť a taktiež čítanie a literárna výchova .

Žiaci veku primeranou formou získavajú základné poznatky z písania, zo zvukovej stránky jazyka, z pravopisu a morfológie. Javy v slohovej výchove (umelecký a vecný text, diskusia, názor, opis osoby písomne i ústne, cielený rozhovor – interview, reprodukcia rozprávania, časová postupnosť, koncept, plagát) sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím textov v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností. Obsahom vyučovania literatúry je súbor umeleckých ukážok a diel zo slovenskej a svetovej literatúry, ktorý zodpovedá ontogenetickým možnostiam žiakov – čitateľov.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p>	<p>Delenie hlások.</p> <p>Vybrané slová, písanie i, í, y, ý v ďalších vybraných slovách a odvodených slovách.</p> <p>Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske. Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová - ich význam. Geografické názvy s i, í a y, ý po obojakej spoluhláske.</p> <p>Delenie hlások. Znelé a neznelé spoluhlásky. Rozdelenie hlások na znelé a neznelé.</p> <p>Spodobovanie spoluhlások. Identifikácia spodobovania. Pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom švíku, hranici slov.</p>	<p>Žiak si utvrdzuje pravopisné návyky v už prebraných vybraných slovách a nacvičuje nové vybrané a odvodené slová. Vie ich samostatne používať v cvičeniach, texte, v diktátoch a kontrolných cvičeniach.</p> <p>Žiak má rozšírené pravopisné návyky v písaní ďalších vybraných slovách a významovo príbuzných slovách. Žiak má rozšírené pravopisné zručnosti v písaní geografických názvov.</p> <p>Žiak vie vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky.</p> <p>Ovláda správnu výslovnosť spoluhlások na konci, v strede slov a na hranica dvoch slov.</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Environmentálna a výchova</p> <p>Ochrana človeka a zdravia</p>

	<p>Vysvetliť pravidlo písania spoluhlásky f.</p> <p>Priama reč. Definícia priamej reči. Uvádzacia veta. Písanie uvádzacej vety (pred, v strede alebo na konci priamej reči). Úvodzovky v priamej reči. Interpunkcia v priamej reči (bodkočiarka, čiarka, otáznik, výkričník).</p>	<p>Vie, že pravidlo o spodobovaní platí len pre výslovnosť. V pravopise sa spoluhlásky zapisujú bez spodobovania. Pravidlo o spodobovaní žiak ovláda nielen teoreticky, ale dokáže ho používať najmä prakticky.</p> <p>Žiak vie identifikovať priamu reč v texte. Vie rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči. Vie prakticky používať priamu reč v písomnom prejave. Správne používa interpunkčné znamienka v priamej reči. Rozozná priamu reč v hovorenom slove.</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p>
Významová /lexikálna rovina	<p>Tvorenie slov. Pojem predpona. Ododenie slov pomocou predpôn. Pravopis a výslovnosť predponových odvodenín.</p> <p>Delenie predponových slov, slabičné a neslabičné predpony.</p>	<p>Žiak vie rozdeliť slová na predponu a slovotvorný základ. Vie tvoriť nové slová prostredníctvom rôznych predpôn. Pozná význam nových slov a vie ich používať vo vetách, v textoch.</p> <p>Vie identifikovať slabičné a neslabičné</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>

		predpony.	
Tvarová /morfológická rovina	<p>Slovné druhy.</p> <p>Ohybné slovné druhy – podstatné mená, prídavné mená, zámená, slovesá, základné pojmy, definícia, identifikácia v cvičeniach, určovanie kategórií.</p> <p>Rozšírenie poznatkov o ohybných slovných druhoch.</p> <p>Podstatné mená, funkcia podstatného mena. Gramatické kategórie rod, číslo, pád podstatného mena. Triedenie a zoskupovanie podstatných mien podľa rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvedenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch.</p> <p>Prídavné mená. Zhoda podstatného mena a prídavného mena v rode, čísle a páde. Určovanie rodu, čísla a pádu prídavných</p>	<p>Vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách.</p> <p>Žiak ovláda jednotlivé pády (latinské názvy a pádové otázky). Podľa nich vie vyskloňovať podstatné mená. Ovláda tvary podstatných mien a vie ich používať v texte. Vie určovať gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien.</p> <p>Žiak vie určiť na základe zhody podstatného mena s prídavným menom gramatické kategórie rod, číslo a pád</p>	<p>Environmentálna a výchova</p> <p>Ochrana človeka a zdravia</p> <p>Mediálna výchova</p>

	<p>mien na základe zhody s podstatným menom.</p> <p>Zámená.</p> <p>Funkcia zámen vo vete.</p> <p>Druhy zámen: osobné a privlastňovacie.</p> <p>Číslovky - definícia, delenie čísloviek na základné a rádové. Pravopis čísloviek v obore do 100.</p> <p>Slovesá – zopakovanie definície slovíes. Gramatické kategórie osoba, číslo, čas. Neurčitok. Časovanie slovíes.</p> <p>Neohybné slovné druhy. Triedenie neohybných slovných druhov. Funkcia neohybných slovných druhov vo vete. Ich identifikácia v texte.</p> <p>Príslovky, predložky,</p>	<p>prídavného mena.</p> <p>Rozoznáva zámená v texte. Vie, že nahrádzajú podstatné a prídavné mená. Vie určiť základné druhy zámen.</p> <p>Žiak ovláda pravopis čísloviek v obore do100.</p> <p>Žiak vie nielen vyhľadať slovesá v texte a pozná ich funkciu, ale ovláda aj gramatické kategórie slovíes (osoba, číslo, čas). Vie vyčasovať slovesá. Vie určiť neurčitok slovíes.</p> <p>Žiak vie triediť slovné druhy na ohybné a neohybné.</p> <p>Pozná funkciu neohybných slovných druhov a následne ich vie vymenovať. Vie ich identifikovať v cvičeniach, v texte.</p>	<p>Environmentálna a výchova</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p>
--	---	--	---

	<p>spojky – vyvodenie učiva z cvičení a textov (žiaci sa s nimi stretli už v 3. ročníku).</p> <p>Pravopis predložiek a ich správna výslovnosť. Ich vyvodenie z prvotných predložiek s priestorovým významom na, do, v, s/so, z/zo. Pravopis a výslovnosť predložiek s/so, z/zo. Pravopis a výslovnosť predložiek s/so, k/ku v spojení s osobnými zámenami.</p> <p>Identifikácia spojky v texte. Vyvodenie spojok z textu, z aktívnej lexiky žiaka. Zameranie sa na najfrekvencovanejšie spojky (a, ale, keď, aby, že ...).</p> <p>Častice – vyvodenie z textu, najviac používané výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (áno/nie, hádam, asi, možno, naozaj, určite a i.).</p> <p>Citoslovčia – vyvodenie z textu, zo zvukomalebých slov.</p>	<p>Vie identifikovať príslovky v texte. Žiak ovláda výslovnosť a pravopis predložiek.</p> <p>Vie pravopis a výslovnosť predložiek s/so, z/zo ako aj predložiek s/so a k/ku v spojení s osobnými zámenami.</p> <p>Vie používať spojky. Pozná spojky, ktoré sa vyskytujú v texte najčastejšie. Vie ich prakticky používať vo vete.</p> <p>Menej známe neohybné slovné druhy – častice a citoslovčia vie identifikovať v texte. Pozná ich funkciu. Vie vymenovať aspoň niektoré a vie ich použiť v hovorenom aj písomnom prejave.</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
Sloh	Umelecký a vecný text.	Žiak vie po prezentácii	Osobný a

	<p>Poukázanie na základné rozdiely medzi umeleckými a vecnými textami.</p> <p>Kľúčové slová. Najviac používané kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte. Ich vyhľadávanie v texte.</p> <p>Reprodukcia podľa osnovy.</p> <p>Diskusia. Názor. Pojem diskusia a názor. Diskutovanie so žiakmi na rôzne témy (najlepšie také, ktoré sú z blízkeho okolia žiaka, zamerané na bežný život). Umelé vytváranie konfliktných situácií (reálnych, nereálnych) a následné prejavovanie vlastného názoru k danej situácii.</p> <p>Opis osoby, ústne, písomne. Opis – vychádzanie z vedomostí žiakov o opise</p>	<p>jednotlivých druhov textu každý pomenovať správnym pojmom.</p> <p>Pozná kľúčové slová a následne ich vie použiť v umeleckom alebo vecnom texte. Vie ich spätne vyhľadať v texte.</p> <p>Vie k textu vytvoriť osnovu.</p> <p>Ovláda pojem reprodukcia a vie ju prakticky realizovať. Žiak vie postrehnúť vecné chyby v počúvanom texte a vie ich opraviť.</p> <p>Žiak vie diskutovať na určitú vybranú tému.</p> <p>Ovláda pojem diskusia. Dôraz kladie najmä na riešenie konfliktných situácií. Žiak vie vyriešiť primeranú konfliktnú situáciu.</p> <p>Pozná niektoré stratégie riešenia konfliktu. Vie sa napr. pohádať so spolužiakom primeraným spôsobom a primeranými prostriedkami</p>	<p>sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Environmentálna a výchova</p>
--	--	---	---

	<p>z predchádzajúceho ročníka (neučiť definíciu slohového útvaru). Zameranie sa na opis osoby – všímanie si charakteristických črt a vlastností – ústne aj písomne.</p> <p>Cielený rozhovor – interview. Oboznámenie žiakov s cieľným rozhovorom – interview (nový pojem, s ktorým sa niektorí žiaci ešte nestretli). Tvorba otázok a odpovedí. Cvičenie vzájomnej komunikácie.</p> <p>Reprodukcia. Pojem reprodukcia. Reprodukovanie prežitej udalosti zo svojho života, alebo zo života príbuzných, kamarátov.</p> <p>Reprodukcia rozprávania, časová postupnosť. Reprodukovanie rozprávania, dodržiavanie časovej postupnosti deja.</p> <p>Koncept. Náčrt alebo koncept – definícia. Vysvetlenie pojmu na príkladoch.</p>	<p>o nejakom probléme. Žiak vie charakterizovať opis osoby. Vie ústne opísať vonkajšie črty osoby. Pozná základné charakterové vlastnosti, povahové črty opisovanej osoby. Veľmi stručne vie danú osobu opísať aj písomne.</p> <p>Žiak pozná definíciu cieľného rozhovoru. Pozná jeho cudzí názov – interview. Vie skoncipovať jednoduché otázky a odpovede (napr. zrealizuje krátke interview o aktuálnej téme so spolužiakom).</p> <p>Žiak vie zreprodukovať prežitú udalosť. Žiak ovláda pojem reprodukcia rozprávania. Vie ju konkrétne zrealizovať v ústnom podaní. Dodržiava časovú postupnosť – skutočnosti, ktoré sa</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>Ochrana človeka a zdravia</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
--	--	--	---

	<p>Realizovanie konceptu v praxi.</p> <p>Plagát.</p> <p>Pojem plagát. Na základe pripravovanej udalosti spoločenského alebo kultúrneho diania vytvorenie plagátu.</p> <p>Upriamenie pozornosti na text. Prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokus o vytvorenie plagátu v skupine žiakov.</p>	<p>stali na začiatku, stručný popis samotnej udalosti, ukončenie – záver.</p> <p>Žiak ovláda definíciu konceptu/náčrtu. Vie vytvoriť koncept/náčrt zvoleného slohového útvaru.</p> <p>Žiak vie zdefinovať pojem plagát. Vie na aké účely sa používa. Vie vytvoriť jednoduchý plagát k aktuálnej udalosti. Žiak realizuje plagát najskôr spoločne v skupine, potom samostatne.</p>	
--	---	---	--

Čítanie

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
<p>Rozhlas</p> <p>Televízia</p> <p>Film - kino</p>	<p>Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: rozhlas, televízia a film - kino. Vyzdvihnúť ich funkciu pre spoločnosť aj pre jednotlivca. Znak, ktorými sa navzájom odlišujú. Pojmy nie sú pre žiaka úplne neznáme. Sú integrované z predmetu <i>mediálna výchova</i>.</p>	<p>Žiak pozná pojem rozhlas, televízia, film (médiá). Vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť. Pozná charakteristické znaky rozhlasu, televízie a filmu. Vie kde sídli, pozná budovu slovenského rozhlasu,</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>Ochrana človeka a zdravia</p>

	<p>Využiť poznatky z bežného života dieťaťa. Pojmy vyvodíť z reálneho prostredia žiaka. Ich využitie v každodennom živote. Výchovné využitie - vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie dieťaťa. Niektoré programy (sfilmované príbehy, rozprávky alebo iné dramatické diela) vychádzajú prevažne z umeleckej literatúry, ktorú žiaci poznajú z čítania. Učivo je vhodné prepojiť aj s učivom o divadelnej hre, ktorá sa inscenuje nielen v divadle, ale i v televízii, rozhlase a filme.</p>	<p>slovenskej televízie (prípadne iných televízií) a filmu (kiná). Film v minulosti a dnes. Vie, že sa film v minulosti premietal v kinách. V súčasnosti na premietanie filmu slúži aj televízia, prípadne prehrávače DVD, videorekordéry. Žiak pozná niektoré literárne diela, rozprávky alebo iné literárne žánre, ktoré boli sfilmované. Žiak sa vie primerane správať v kine .</p>	
Dialóg	<p>Dialóg je súvislý rozhovor dvoch alebo viacerých osôb, ktoré sú v priamom a vzájomnom kontakte. Dialóg chápeme najmä v súvislosti s literárnym alebo dramatickým dielom. V súvislosti s dialógom sa vyskytuje prítomnosť pohybových prvkov, ktorými sa</p>	<p>Žiak vie pojem dialóg. Vie kedy vzniká a koľko osôb sa na ňom zúčastňuje. Vie ho identifikovať v texte a dokáže ho aj prakticky zrealizovať. Pri dialógu vie využívať gestikuláciu, mimiku.</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj Environmentálna a výchova</p>

	<p>jazykový prejav dopĺňa, dokresľuje, obmieňa alebo celkom supluje.</p> <p>Napr. namiesto jazykových prostriedkov sa používajú prostriedky mimojazykové napr. gestikulácia a mimika.</p>		
<p>Kapitola</p> <p>Strofa</p> <p>Rým</p>	<p>Členenie textu na menšie jednotky. Kapitola – pojem, charakteristické členenie najmä v knižkách. Ide o architektonickú jednotku, menšiu než diel (zväzok). Strofa je skupina veršov oddelená od ďalšej strofy. Rým zvuková zhoda slabík na konci veršov.</p>	<p>Žiak ovláda pojmy z učebnice v súvislosti z textom. Vie v básni identifikovať rým, ovláda nielen pojem, ale aj definíciu. To isté platí aj o strofe a kapitole. Žiak vie prakticky rozlišovať v textoch strofy a kapitoly. Ide o pragmatickú stránku výučby. V učive o rýme podľa zakončenia rozozná 3 druhy rýmov: združený aabb, abab, abba. Vie ich prakticky v básni vyhľadať.</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
<p>Bájka</p>	<p>Pojem: bájka. Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti. Z bájky vždy vyplýva</p>	<p>Žiak ovláda pojem <i>bájka</i>. Pozná text, ktorý je bájkou a vie ho odlíšiť od iných textov umeleckej literatúry. Po prečítaní bájky vie povedať ponaučenie, ktoré obsahuje. Pozná</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p>

	ponaučenie. Najznámejším bájkarom a zakladateľom bájky bol Ezop . V našej literatúre Jonáš Záborský.	meno Ezopa ako najznámejšieho autora bajok a tiež pozná meno J. Záborského – nášho významného bájkara.	
Komiks	Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka. Obrázky sú často doplnené zvukomalebnými výrazmi.	Žiak ovláda pojem komiks. Vie ho odlíšiť od iného druhu detskej literatúry. Vie prečítať dej komiksu. Pozná postupnosť deja. Vie, ktoré obrázky sú pred nejakou udalosťou, a ktoré nasledujú za ňou. Vie usporiadať obrázky podľa sledu deja. Vie sám alebo za pomoci spolužiakov nakresliť krátky komiks a napísať k nemu text.	Mediálna výchova

4. Metódy a formy práce

Stratégie vyučovania kladú nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa. Využívanie stratégií umožňuje učiteľovi úspešne vyučovať a žiakovi úspešne sa učiť.

Učiteľ si formy a metódy vyberá a používa podľa svojho výberu tak, aby boli variabilné, aktivizujúce, tvorivé a humanizujúce. Správne zvolenými metódami a formami práce vytvára atmosféru, v ktorej sa žiak môže učiť bez strachu a stresu, podnecuje prirodzenú zvedavosť, motivuje k aktívnemu učeniu, podporuje sebahodnotenie, aby žiak poznal svoje prednosti i chyby, vytvára podmienky pre úspešnosť každého žiaka ako i pozitívnu pracovnú atmosféru.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre

predmet. Pri výučbe Slovenského jazyka a literatúry využívame najmä:

- motivačné rozprávanie a rozhovor / aktivizovanie poznatkov a skúsenosti žiakov /
- didaktické hry / sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti /
- problémová metóda
- rozprávanie / vyjadrovanie skúsenosti a aktívne počúvanie /
- demonštračná metóda / demonštrácia predmetov, javov, činností /
- dramatinácia / rozvoj vnímania, predstavivosti, pevnej vôle, prežívania /
- výklad a vysvetľovanie učiva
- prezentačná metóda
- inovatívna metóda, metóda otázok a odpovedí
- samostatná práca žiakov /s učebnicou, pracovným zošitom, počítačom, internetom /
- skupinové , projektové, zážitkové, dialogické vyučovanie, práca vo dvojici
- skúšanie / ústne, písomné, praktické /
- návšteva knižnice, výstav, účasť na literárnych a recitačných súťažiach, ...

5. Učebné zdroje

Slovenský jazyk pre 4. ročník ZŠ / učebnica a pracovný zošit /,

Čítanka pre 4. ročník ZŠ /učebnica a pracovný zošit /,

Cvičíme diktáty,

Vybrané slová v krížovkách a iné doplnkové materiály,

detské časopisy, knihy z knižnice, slovníky / synonymický, frazeologický /,

Pravidlá slovenského pravopisu,

Krátky slovník slovenského jazyka,

Slovník spisovnej výslovnosti,

encyklopédie, odborná a metodická literatúra,

didaktické prostriedky, CD prehrávač a nahrávky, internet, svojpomocne zhotovené pomôcky

6. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu v školskom roku 2011/ 2012 vychádzame z Metodického pokynu č. 22/ 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Slovenský jazyk a literatúru klasifikujeme v 4. ročníku.

Pri hodnotení a klasifikácii pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 4. ročníka je pozitívne hodnotiť . V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj

svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známkami. (TVVP – SJL – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

ČÍTANIE PRE POZNANIE

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	ČÍTANIE PRE POZNANIE
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Čítanie pre poznanie dopĺňa hodiny Slovenského jazyka a literatúry, Prírodovedy a Vlastivedy. Pracuje sa s pracovným zošitom Mimočítankové čítanie pre 4. ročník, kde sú odborné – náučné texty. Ku každému textu sú vypracované úlohy, zamerané na rozvoj myslenia, vyhľadávanie informácií, orientáciu v texte, interpretáciu myšlienok a pod. Pracovný zošit sa dopĺňa o mimočítankovú literatúru zo školskej knižnice. Prostredníctvom tohto predmetu sa rozvíja čítanie s porozumením, ktoré je nevyhnutné pri osvojovaní si nových poznatkov a ich využívaní v praxi, a žiaci získavajú aj nové vedomosti. V procese osvojovania si vedomostí má dôležité postavenie vyučovanie, ktoré by malo byť primerané, systematicky organizované, s dostatočným prísunom informácií a poznatkov z oblasti spoločenských, prírodných a technických vied. Tieto poznatky získavajú žiaci okrem iného aj čítaním náučnej, odbornej a publicistickej literatúry. Základným zdrojom učenia a získavania informácií je u žiaka dobre rozvinutá schopnosť čítania s porozumením.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu Čítanie pre poznanie je vedieť pracovať s textom, zdokonaľovať si čítanie s porozumením, reprodukcia a orientácia v texte, vyhľadanie podstatných informácií. Dôležitým je tiež rozvoj logického myslenia, predstavivosti a fantázie, prepájanie starších poznatkov s novšími, ich porozumenie a vzájomné prepájanie. Žiaci si obohacujú slovnú zásobu o nové výrazové prostriedky a zdokonaľujú si komunikačné schopnosti. Pri reprodukcii je dôležité naučiť sa vystihnúť podstatu deja a vedieť vyberať kľúčové slová.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Čítanie pre poznanie tvorí hlavne 23 textov v pracovnom zošite Mimočítankové čítanie pre 4. ročník z oblasti geografie, histórie a prírodovedy. Pracovný zošit dopĺňa literatúra pre deti zo školskej knižnice. Ku každému textu v pracovnom zošite sú vypracované úlohy, ktoré sú zamerané na:

- rozvoj kritického myslenia,
- prepájanie starších poznatkov s novšími,
- efektívne vyhľadávanie dôležitých informácií a pochopenie ich významu,
- orientáciu v informáciách,
- správny výber podstatných informácií pri tvorbe vlastných poznámok,
- rozvoj logického myslenia, predstavivosti a fantázie,
- interpretáciu a integráciu myšlienok a informácií.

Niektoré cvičenia sú zamerané na diskusiu, vlastné vyjadrenie svojich predstáv, názorov a odovzdávanie svojich poznatkov.

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Ako na púšti	Informácie z prírodovedy o púšti ako type krajiny	Orientovať sa v texte, rozvoj vyjadrovacích schopností, slovnej zásoby, prepájať staršie informácie s novými	Regionálna výchova
Tajomní Mayovia	Vedomosti z histórie o starých civilizáciách	Vyhľadávať a triediť informácie o starých civilizáciách – orientácia v texte,	Environmentálna výchova
Obojživelníky	Informácie o obojživelníkoch – výskyt, spôsob života, vývin	Rozvíjať logické myslenie – žiaci zdôvodňujú a vyvodzujú závery, získajú rozširujúce informácie z oblasti prírody, vyhľadávajú	Environmentálna výchova

		spoločné a odlišné znaky	
Poznámky	Tvorba poznámok – vzorový text - porovnávanie	Žiaci získajú rozširujúce informácie z oblasti prírody, vyhľadávajú spoločné a odlišné znaky	Environmentálna výchova
Mimočítankové čítanie Bola raz jedna trieda	Básnická zbierka Kristy Bendovej	Spoločne čítať detskú literatúru, vedieť vyjadriť myšlienky básní	Regionálna výchova
Studenovodské vodopády	Informácie z geografie – vlastivedy. Vodopád – kľúčové slovo	Rozvíjať vlastnú fantáziu, obohacovať slovnú zásobu, dodržiavať časovú a dejovú postupnosť	Environmentálna výchova
V stodole	Informácie z prírodovedy o pavúkoch, ich stavbe tela a spôsobe života	Orientovať sa v texte, obohacovať slovnú zásobu, získavať informácie z rôznych informačných zdrojov. Vedieť, čo je pantomíma – výraz tváre, tela...	Environmentálna výchova
Zem: Príbeh o jej vnútre	Informácie z geológie o zložení Zeme	Vedieť pracovať s náučným odborným textom, dodržiavať pravidlá diskusie, vypočuť si názor iného, rešpektovať sa	Ochrana človeka a prírody
Mimočítankové čítanie Detské encyklopédie	Encyklopedické informácie z rôznych oblastí života	Orientovať sa v texte, obohacovať slovnú zásobu,	Osobnostný a sociálny rozvoj

		získavať informácie z rôznych informačných zdrojov.	
Významné osobnosti	Encyklopédia, čítanka: O tvorcoch kníh	Spoznať významné osobnosti literatúry pre deti prostredníctvom doplnkového čítania	Regionálna výchova
Holubia sila	Informácie z prírodovedy o holuboch a ich schopnostiach	Chápať odborné výrazy a číselné pojmy, napísať stručnú správu kamarátovi	Osobnostný a sociálny rozvoj
Dobrá noc, Mesiac	Informácie o Mesiaci a jeho fázach	Upevňovať a dopĺňať poznatky o Mesiaci a jeho fázach, orientovať sa v texte, rozvíjať dedukčné myslenie žiakov	Ochrana života a zdravia
Hádaj, kto som	Informácie z prírodovedy o slnečnici a jej význame	Rozvíjať logické myslenie – dedukcia na základe daných informácií, vedieť viesť diskusiu	Ochrana života a zdravia
Mimočítankové čítanie Z poľovníckej kapsy	Rudo Moric – autor príbehov o zvieratách	Spoločne čítať doplňujúcu detskú literatúru podľa výberu zo žiackej knižnice školy	Regionálna výchova
U starkého na dedine	Informácie z histórie – ľudové zvyky a tradície	Poznať ľudové zvyky a tradície, vyhľadávať informácie z rôznych informačných zdrojov.	Regionálna výchova

		zdrojov	
Modrá planéta	Informácie z geografie o moriach, oceánoch a živote v nich	Rozvíjať fantáziu - reprodukovať prečítaný text, dodržiavať časovú a dejovú postupnosť, tvoriť stručné poznámky, hľadať kľúčové slová	Environmentálna výchova
Dovidenia, šarkan!	Informácie z prírodovedy o pohybe, prúdení vetra a jeho využití	Orientovať sa v texte, tvoriť jasné a zrozumiteľné otázky, obohacovať slovnú zásobu o nové výrazy	Osobnostný a sociálny rozvoj
Projekt: Čo vieš o hubách	Informácie z prírodovedy o hubách a ich význame	Rozvíjať logické myslenie, vyhľadávať správnu odpoveď z textu, využívať rôzne informačné zdroje – encyklopédie, internet... Prezentovať svoj projekt pred spolužiakmi	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Zem na obzore	Informácie z histórie o K. Kolumbovi a jeho výpravách	Reprodukovať prečítaný text podľa vytvorenej osnovy z kľúčových slov, dodržiavať dejovú postupnosť	Osobnostný a sociálny rozvoj
Castor fiber	Informácie z prírodovedy o bobrovi vodnom	Vedieť vytvoriť poznámky, vyhľadávať kľúčové	Environmentálna výchova

		slová, vyjadriť vlastný názor	
Stroj času	Informácie z oblasti histórie o praveku a staroveku	Získavať informácie o praveku, precvičovať pamäť a predstavivosť, stavba pyramídy	Ochrana života a zdravia
Seizmológ odpovedá	Informácie z geológie o zemetrasiach	Orientovať sa v texte, hra na moderátora – klásť zrozumiteľné otázky	Mediálna výchova
Kto je kto	Informácia z oblasti vlastivedy – názvy rôznych profesií	Hádať profesiu – dedukovať na základe daných informácií	Regionálna výchova
Zo slohových prác	Informácie z prírodovedy i liečivých rastlinách a ich využití	Precvičovať pamäť – hádať hádanky, obohacovať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu	Regionálna výchova
Zeus – kráľ bohov	Informácie z gréckej mytológie	Získavať informácie z gréckej mytológie, obohacovanie slovnej zásoby o cudzie mená	Osobnostný a sociálny rozvoj
Čo už viem	Zhrnutie poznatkov z prečítaných textov	Pripraviť kvíz – zhrnúť získané informácie, poznatky a skúsenosti, precvičovať pamäť	Mediálna výchova

4. Metódy a formy práce

Viesť rozhovor so žiakmi o ich skúsenostiach s danou témou, diskusia, práca v skupinách, samostatná práca, využívanie rôznych informačných zdrojov – náučná literatúra,

encyklopédie, internet – vyhľadávanie správnych odpovedí, rozvoj predstavivosti a fantázie kreslením, tvorba projektu

5. Učebné zdroje

Pracovný zošit Mimočítankové čítanie pre 4. ročník

Náučná literatúra pre deti

Encyklopédie

Internet

Detská literatúra zo školskej knižnice

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 22/2011z 1. mája 2011. Predmet Čítanie pre poznanie neklasifikujeme. (TVVP – ČPP – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

MATEMATIKA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami
Názov predmetu	MATEMATIKA
Časový rozsah výučby	týždenne 5 hodín, ročne 165 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Učebný predmet matematika na 1. stupni základnej školy je založený na realistickom prístupe k získavaniu nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností žiakov. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom získané základné matematické vedomosti umožňujú získať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie.

Učebný predmet matematika na 1. stupni základnej školy zahŕňa:

- elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.)
- vytváraním presných učebných návykov rozvoj žiackych schopností, presného myslenia a formovania argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- súhrn veku primeraného matematického a informatického poznania, ktoré tvoria východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť

Vzdelávací obsah matematiky v 1.-4. ročníku základnej školy je rozdelený na päť tematických okruhov, čo sa zachováva aj pre ostatné stupne vzdelávania, pričom na každom stupni explicitne nemusí byť zastúpený každý tematický okruh:

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy

Učivo v tematickom okruhu Čísla, premenná a početné výkony s číslami zastáva na 1. stupni ZŠ významné miesto pri vytváraní pojmu prirodzeného čísla, početných výkonov s týmito číslami a pri príprave zavedenia písmena (premennej) vo význame čísla.

V ďalšom tematickom okruhu Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy, žiaci majú v realite objavovať kvalitatívne a priestorové vzťahy a určité typy ich systematických zmien. Zoznamujú sa s veličinami a ich prvotnou reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov. V jednoduchých prípadoch tieto aj graficky znázorňujú.

V tematickom okruhu Geometria a meranie, žiaci vytvárajú priestorové geometrické útvary podľa určitých pravidiel. Zoznamujú sa s najznámejšími rovinnými útvarmi ako aj s ich rysovaním. Objasňujú základné vlastnosti geometrických útvarov. Učia sa porovnávať, odhadovať a merať dĺžku, zoznámia sa s jednotlivými dĺžkovými mierami.

Ďalšou súčasťou matematického vzdelávania žiakov 1. stupňa ZŠ je Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. Tento matematický okruh na 1. stupni ZŠ sa objavuje len v podobe úloh. Žiaci takéto úlohy na 1. stupni ZŠ riešia manipulatívnou činnosťou s konkrétnymi objektmi, pričom vytvárajú rôzne skupiny predmetov podľa určitých pravidiel (usporiadajú, rôzne zoskupujú). Pozorujú frekvenciu výskytu určitých javov, udalostí a zaznamenávajú ich.

Tematický okruh Logika, dôvodenie, dôkazy na 1. stupni ZŠ sa objavuje len v podobe úloh. Žiaci riešia úlohy v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo životných situácií.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Aritmetická časť tematických celkov predmetu je zacielená na nasledovné kompetencie

žiaka štvrtého ročníka:

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- pozná obsahovú aj formálnu stránku prirodzených čísel v obore do 10 000 a vie ich využiť na popis a riešenie problémov z reálnej situácie,
- vykonáva spamäti, písomne a na kalkulačke základné početné výkony a využíva komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia na racionalizáciu výpočtov,

zaokrúhľuje čísla na desiatky, vykonáva odhady, kontroluje správnosť výsledkov početných výkonov,

- rieši a tvorí numerické a kontextové úlohy na základe reality, obrázkovej situácie
- A udaní číselných hodnôt veličín, pri ktorých správne aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch.

Porovnávanie osôb, vecí a udalostí pomocou čísel, je spokojný s číselným vyjadrením výsledku, nakoľko v prípade potreby dokáže uskutočniť kontrolu správnosti výpočtu.

Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- vytvára jednoduché postupnosti z predmetov, z kresieb a čísel, rozoznáva a sám vytvára stúpajúcu a klesajúcu postupnosť čísel, objavuje pravidlo tvorby postupnosti a pokračuje v tvorení ďalších jej prvkov,
- usporiada údaje patriace k sebe v tabuľke, na základe objavenia súvislostí medzi týmito údajmi,
- interpretovaním, analýzou a modelovaním riešenia úloh a problémov rozvíja svoje Schopnosti a kreativitu,
- kontrolou správnosti riešenia úloh zisťuje účinnosť svojej práce.

V tematických celkoch **geometrie a merania** žiak získava nasledovné kompetencie:

- rozozná, pomenuje, vymodeluje a popíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu,
- pozná, vie popísať, pomenovať a narysovať základné rovinné útvary,
- rozozná a modeluje jednoduché súmerné útvary v rovine,
- pozná meracie prostriedky dĺžky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach.

Dosiahnuté postoje

► nie je ľahostajný k svojmu okoliu, dokáže sa sústrediť na objavovanie geometrických tvarov vo svojom okolí, snaží sa do primeraných praktických problémov vniesť geometriu, je naklonený v jednote používať meranie a výpočet, snaží sa o presnosť pri meraní a výpočtoch, vyvíja snahu o rozvoj vlastnej priestorovej predstavivosti.

Tematické celky a témy učiva matematiky 4. ročníka sú zamerané v značnej miere i na **riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie.**

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria, v jednoduchých prípadoch z reality a v matematike rozlíši istý a nemožný jav,
- zaznamenáva počet určitých udalostí, znázorni ich a zo získaných a znázornených udalostí robí jednoduché závery,
- v jednoduchých prípadoch prisúdi výrokom zo svojho blízkeho okolia a z matematiky správnu pravdivostnú hodnotu, doplní neúplné vety tak, aby vznikli pravdivé tvrdenia. Alebo použiť toto:

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Obsah tejto oblasti vzdelávania v predmete **matematika** sa koncentruje na vytvorenie pojmu prirodzeného čísla, na ich porovnávanie a zaokrúhľovanie na desiatky a na početové výkony s prirodzenými číslami. Dôležité miesto prislúcha riešeniu slovných úloh v obore prirodzených čísel.

Tematické celky a ich obsah v 4. ročníku

I. Násobenie a delenie v obore násobilky

Násobenie a delenie v obore násobilky.

Propedeutika zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny, ...)

Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.

Násobenie a delenie na kalkulačke v obore násobilky do 100.

Komutatívnosť násobenia (propedeutika).

Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

Násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie (propedeutika).

Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh typu: porovnanie podielom.

Riešenie slovných úloh, ktoré vedú k zápisu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$ (aj typy úloh z predchádzajúceho ročníka).

Tvorenie textov k numerickým príkladom.

Slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika).

Nepriamo sformulované slovné úlohy.

Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.

Rozširujúce učivo: Matematizovanie reálnych situácií

II. Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000

Písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 s využitím kalkulačky.

Sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie.

Počítanie so zaokrúhľovanými číslami.

Skúška správnosti riešenia.

Riešenie slovných úloh.

Riešenie všetkých typov jednoduchých a zložených slovných úloh v číselnom obore do 10 000.

Riešenie slovných úloh za pomoci zaokrúhľovania čísel.

Riešenie jednoduchých nerovníc.

Rozširujúce učivo: Príprava súťaží v rýchlom počítaní

III. Geometria a meranie

Rysovanie – základné zásady rysovania.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti, pomenovanie vrcholov a strán, dvojíc susedných strán.

Obvod štvorca (obdĺžnika) - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).

Súčet a rozdiel dĺžok úsečiek.

Násobok dĺžky úsečky.

Rysovanie trojuholníka (ľubovoľného a ak sú dané dĺžky strán), pomenovanie jeho vrcholov a strán.

Meranie dĺžok strán trojuholníka s presnosťou na centimetre, na milimetre.

Obvod trojuholníka (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).

Rysovanie ľubovoľnej kružnice a kruhu s daným stredom, kružnice a kruhu s daným stredom a polomerom.

Vlastnosti kruhu a kružnice.

Premieňanie jednotiek dĺžky.

Premieňanie zmiešaných jednotiek dĺžky.

Stavba telies z kociek podľa vzoru a podľa plánu (obrázka).

Kreslenie plánov stavieb z kociek.

Rozširujúce učivo: Tangram

IV. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Propedeutika pravdivých a nepravdivých výrokov.

Vytváranie stĺpcových diagramov z údajov získaných žiakmi.

Výpočet aritmetického priemeru pre menší počet dát (propedeutika).

Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.

Slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Násobenie a delenie v obore násobilky	Zavedenie pojmu násobenia a delenia v obore násobilky. Oboznámenie sa s propedeutikou zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny, ...) Počítanie spamäti. Automatizovanie spojov násobenia a delenia na kalkulačke v obore násobilky do 100. Osvojenie si komutatívnosti násobenia (propedeutika). Osvojenie si propedeutiky úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou. Oboznámenie sa s	Žiak ovláda spamäti všetky základné spoje násobenia a delenia v obore násobilky do 100. Žiak vie urobiť kontrolu správnosti násobenia a delenia v obore násobilky. Ovláda algoritmus násobenia. Vie spamäti násobiť a deliť 10 a 100. Žiak ovláda praktické násobenie a delenie na kalkulačke. Vie rozlíšiť a použiť správnu početnú operáciu v úlohách charakterizovaných pojmami koľkokrát viac, o koľko viac, koľkokrát menej, o koľko menej. Chápe súvislosť medzi násobením a delením ako vzájomnými opačnými matematickými operáciami.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Osobný a sociálny rozvoj Mediálna výchova

	<p>násobením a delením ako vzájomnou opačnou matematickou operáciou.</p> <p>Naučiť sa postup pri riešení slovných úloh na násobenie a delenie v jednoduchých slovných úlohách typu: porovnanie podielom.</p> <p>Naučiť sa riešiť slovné úlohy, ktoré vedú k zápisu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$ (aj typy úloh z predchádzajúceho ročníka).</p> <p>Naučiť sa tvoriť texty k numerickým príkladom</p>	<p>Dokáže riešiť slovné úlohy na násobenie a delenie v obore do 100 typu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. určenie súčtu rovnakých sčítancov, 2. zväčšenie daného čísla niekoľkokrát. 3. Rozdelenie daného čísla na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na) 4. Delenie podľa obsahu 5. Zmenšenie daného čísla niekoľkokrát <p>Vie riešiť jednoduchú slovnú úlohu typu: porovnanie podielom.</p> <p>Vie riešiť zložené slovné úlohy vedúce k zápisu typu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$.</p> <p>Dokáže matematizovať primerané reálne situácie.</p> <p>Dokáže riešiť slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika).</p> <p>Chápe nepriamo sformulované slovné úlohy.</p> <p>Vie vytvoriť slovné úlohy k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.</p> <p>Vie overiť správnosť riešenia</p>	
--	---	---	--

	<p>Naučiť sa riešiť slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika).</p> <p>Pochopiť nepriamo sformulované slovné úlohy.</p> <p>Naučiť sa tvoriť slovné úlohy k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.</p>	<p>(výsledku) a formulovať odpoveď.</p> <p>Dokáže zostaviť zápis k slovnej úlohe s pomocou učiteľa</p>	
<p>Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000</p>	<p>Pochopiť písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000.</p> <p>Pochopiť sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti.</p> <p>Naučiť sa sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 s využitím kalkulačky.</p>	<p>Pozná algoritmus písomného sčítania a odčítania a vie ho pohotovo využívať pri výpočtoch.</p> <p>Vie písomne sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000.</p> <p>Dokáže spamäti sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000 v jednoduchých prípadoch.</p> <p>Vie sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000 na kalkulačke.</p> <p>Vie sčítať a odčítať primerané troj- a štvorciferné čísla spamäti.</p> <p>Vie sčítať a odčítať troj- a štvorciferné čísla pomocou kalkulačky.</p> <p>Chápe súvislosť medzi</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Environmentálna výchova</p>

	<p>Naučiť sa sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie.</p> <p>Dokázať počítať so zaokrúhľovanými číslami.</p> <p>Naučiť sa riešiť slovné úlohy všetkých jednoduchých a zložených typov v číselnom obore do 10 000.</p> <p>Naučiť sa riešiť slovné úlohy za pomoci zaokrúhľovania čísel.</p> <p>Naučiť sa riešiť jednoduché nerovnice.</p> <p>Naučiť sa robiť skúšku</p>	<p>sčítaním a odčítaním, sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie.</p> <p>Vie približne počítať so zaokrúhľovanými číslami na desiatky a stovky.</p> <p>Vie urobiť kontrolu správnosti sčítania a odčítania v obore do 10 000.</p> <p>Dokáže riešiť všetky typy jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000.</p> <p>Dokáže riešiť všetky typy zložených slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000.</p> <p>Vie riešiť slovné úlohy za pomoci zaokrúhľovania.</p> <p>Vie samostatne zapísať postup riešenia slovnej úlohy.</p> <p>Vie overiť správnosť riešenia (výsledku) a formulovať odpoveď.</p> <p>Vie zostaviť zápis k slovnej úlohe.</p> <p>Dokáže matematizovať a znázorniť primerané reálne situácie.</p> <p>Rieši jednoduché slovné úlohy na sčítanie typu:</p> <p>1. Určenie súčtu, keď sú dané</p>	
--	--	--	--

	<p>správnosti riešenia</p> <p>Naučiť sa riešenie všetkých typov jednoduchých a zložených slovných úloh v číselnom obore do 10 000, tiež za pomoci zaokrúhľovania čísel.</p> <p>Naučiť sa riešenie jednoduchých nerovníc.</p>	<p>dva sčítance,</p> <p>2. Dané číslo zväčšiť o... (o niekoľko viac).</p> <p>Rieši jednoduché slovné úlohy na odčítanie typu:</p> <p>1. Určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec.</p> <p>2. Dané číslo zmenšiť o... (o niekoľko menej).</p> <p>3. Porovnávanie rozdielom.</p> <p>Rieši zložené slovné úlohy typu:</p> <p>4. $a + b + c$</p> <p>5. $a - b - c$</p> <p>6. $a - (b + c)$</p> <p>7. $(a + b) - c$</p> <p>8. $a + (a + b)$</p> <p>9. $a + (a - b)$</p>	
<p>Geometria a meranie</p>	<p>Oboznámiť sa s rysovaním – základné zásady rysovania.</p>	<p>Žiak si osvojil a vie používať pri rysovaní základné zásady (čistota, presnosť, vhodné rysovacie pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní).</p> <p>Vie vyznačovať body na priamke (úsečke) a v rovine (na útvaré), narysovať úsečku danej dĺžky na priamke (v mm; v cm) a označovať ju, vie označovať strany a vrcholy veľkým tlačeným písmom (písmenom A, B, C, atď.).</p> <p>Pozná vlastnosti štvorca,</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p>

	<p>Naučiť sa rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti, pomenovať vrcholy a strany, dvojice susedných strán.</p> <p>Naučiť sa obvod štvorca (obdĺžnika) - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).</p> <p>Naučiť sa súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, tiež násobok dĺžky úsečky.</p> <p>Naučiť sa rysovať trojuholník (ľubovoľný, ak sú dané dĺžky strán), pomenovať jeho vrcholy a strany, tiež merať dĺžky strán trojuholníka s presnosťou na centimetre, na milimetre.</p>	<p>obdĺžnika a vie ich charakterizovať.</p> <p>Vie narysovať štvorec (obdĺžnik) vo štvorcovej sieti s danou dĺžkou strany (strán).</p> <p>Dokáže vypočítať súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, násobok dĺžky úsečky.</p> <p>Vie vypočítať a zapísať obvod štvorca (obdĺžnika) ako súčet dĺžok strán.</p> <p>Vie narysovať ľubovoľný trojuholník a pomenovať jeho vrcholy a strany</p> <p>Pozná vlastnosti trojuholníka (počet vrcholov, strán)</p> <p>Dokáže odmerať veľkosti (dĺžku úsečky) strán trojuholníka s presnosťou na cm (na mm).</p> <p>Vie porovnať strany trojuholníka (úsečky) podľa ich dĺžky.</p> <p>Vie vypočítať obvod trojuholníka ako súčet dĺžok strán.</p> <p>Pozná základný rozdiel medzi kruhom a kružnicou.</p> <p>Vie narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom a polomerom.</p>	
--	--	---	--

	<p>Naučiť sa vypočítat' obvod trojuholníka - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).</p> <p>Vedieť rysovať ľubovoľnú kružnicu a kruh s daným stredom, kružnice a kruh s daným stredom a polomerom.</p> <p>Poznať vlastnosti kruhu a kružnice</p> <p>Pochopiť premieňanie jednotiek dĺžky.</p> <p>Pochopiť premieňanie zmiešaných jednotiek dĺžky</p> <p>Naučiť sa stavbu telies z kociek podľa vzoru a podľa plánu (obrázka) a kresliť plány stavieb z kociek.</p>	<p>Vie narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom a polomerom.</p> <p>Vie vyznačiť polomer kružnice.</p> <p>Dokáže premieňať jednotky dĺžky.</p> <p>Vedieť premieňať zmiešané jednotky dĺžky /napr. 4 dm 13 cm na mm/</p> <p>Vie vytvárať (budovať) z kociek rôzne stavby telies podľa vzoru a podľa obrázka, vytvárať a opísať vlastné jednoduché telesá z kociek, nakresliť plán stavby z kociek.</p>	
Riešenie	Naučiť sa propedeutika	Vie primerane rozlíšiť	Dopravná výchova

nových vedomostí, ale aby získané vedomosti dokázali vhodne prezentovať, aby vedeli svoje tvrdenia z oblasti matematiky ale aj z bežného života zdôvodňovať a obhájiť. Podmienkou úspešného učenia sa žiakov je získanie žiakov pre učebnú činnosť a to nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému, z objaveného postupu riešenia. Metódy, ktoré sa blížia objaviteľskému postupu a rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Vo vyučovaní sa tieto metódy najúčinnšie uplatňujú pri samostatnej práci žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Postupne od 1. ročníka sa majú zvyšovať nároky na rozsah, kvalitu a samostatnosť práce v školských zošitoch tak, aby sa ťažisko práce postupne presúvalo z pracovných zošitov na prácu s učebnicou a školským zošitom.

Odporúčame použitie týchto metód a prezentujeme ich uplatnenie vo vyučovaní:

I. DIDAKTICKÉ METÓDY

1. *reproduktívne*

- a) informatívno-receptívna (U prezencuje učivo/informácie a žiaci uvedomele vnímajú, zapamätávajú si)- žiaci sú pasívni, U v krátkom čase prezentuje viac informácií (napríklad pri algoritmoch písomného počítania)
- b) reproduktívna (pri upevňovaní učiva, aby si žiaci vytvorili zručnosti a návyky, je to viackrát opakovaná činnosť)- žiaci riešia úlohy, kde reprodukovujú naučené vedomosti, nerozvíja sa tvorivosť, sú to len typové úlohy, žiaci sú aktívni/samostatná práca

2. *produktívne*

- a) problémová (je zadaná úloha, žiaci ju nedokážu vyriešiť, hľadajú riešenie, príprava na projekty)
- b) heuristická (metóda riadeného rozhovoru)- žiaci na základe odpovedí na otázky sami dospejú k novému pojmu, objaviteľská- žiaci sú aktívni, náročná z pohľadu učiteľa: otázky musia logicky nasledovať, stručné, jasné, jednoznačné, nemajú nabádať na správnu odpoveď, nie odpoveď áno-nie, odpovedať majú všetci žiaci, ak žiak odpovie nesprávne, U má naviesť žiaka na správnu odpoveď
- c) výskumná- tvorivá činnosť žiaka, napr. zisti údaje: výška všetkých členov rodiny, ceny tovaru- žiaci zbierajú údaje, robia tzv. prieskum (4. ročník)

II. LOGICKÉ METÓDY

- a) analytická- postup od celku k časti, od neznámeho k neznámeho, od hľadaného k danému, riešením jednoduchých slovných úloh pomocou rovnice (využívam premenné- neznáme $8+x=20$)

- b) syntetická- (postup od častí k celku, do známeho k neznámemu, od daného k hľadanému)- rozvíjajú sa počtárske zručnosti + - . : (spamäti a písomné algoritmy), slovné úlohy bez rovnice $8+\square=20$
- c) analyticko-syntetická (riešenie zložitých úloh: 2 počtové operácie a viac)- v 1. etape použijem analýzu: rozklad zložitej slovnej úlohy na čiastkové úlohy. V 2. etape syntetickú m.- riešim čiastkové úlohy
- d) indukívna (inductio = návod- je postup od jednotlivých faktov ku všeobecným záverom)- využíva sa pri všetkých pojmoch. Najprv napíšem konkrétne príklady pri riešení nového pojmu až potom to zovšeobecním
- e) deduktívna (deductio = odvodzovanie- prechod od všeobecných poznatkov ku konkrétnym vlastnostiam, javom, vzťahom)
- f) genetická (vývojová)- daný pojem vysvetľujeme spolu s historickými poznatkami, ktoré sa týkajú daného pojmu (napr. Jednotky dĺžky)
- g) dogmatická- nový pojem je sprístupnený bez akýchkoľvek odôvodnení Napr. Operácia násobenia má prednosť pred sčítaním

III. METÓDY PODĽA ZDROJA POZNATKOV

1. slovné- metódy hovoreného slova: ▪ monológ ▪ dialóg
2. názorné: ▪ používanie ilustrácií ▪ náčrtov ▪ sledovanie videozáznamov ▪ demonštrácia ▪ modelovanie
3. praktické: ▪ činnosti spojené s rysovaním ▪ modelovaním ▪ strihanie

IV. METÓDY PODĽA FUNKČNOSTI

1. expozičné- používanie pri sprístupňovaní nového učiva
2. fixačné- pri upevňovaní, opakovaní učiva
3. diagnostické- pri preverovaní a klasifikovaní vedomostí

a tieto didaktické formy:

Skupinová forma práce

(rozvíja aktivitu žiakov, učia sa pracovať v kolektíve = kolektívnosť, zvýšenie humanizácie vyučovania)

-skupiny: ♦homogénne- v jednej skupine žiaci s približne rovnakou výkonnostnou úrovňou, ♦heterogénne- žiaci rôznej vedomostnej úrovne

-tvorba skupín- ● spontánna (žiaci sa medzi sebou rozdelia do skupín na základe kamarátskych vzťahov), ● autoritatívna (rozdeľuje učiteľ, napr. podľa zasadacieho poriadku, vedomostná úroveň)

-počet žiakov- ▪ viacpočetné skupiny- menej skupín, menej času strávi učiteľ pri kontrole výsledkov, zvoliť hovorcu, !nie všetci žiaci sa zapoja do práce

▪ menejpočetné skupiny- väčšia pravdepodobnosť, že všetci žiaci budú aktívni, skôr sa dohodnú na spôsobe riešenia výsledku

-organizovanie/diferencovanie práce- ■ diferencovaná (všetky skupiny riešia iné úlohy) ■ nediferencovaná (každá skupina má tú istú úlohu- môže sa hodnotiť rýchlosť aj správnosť)

-druhy skupín treba premyslieť ako ich tvoriť, premyslieť typy úloh (dif., nedif.), spôsob hodnotenia jednotlivých úloh (rýchlosť, správnosť, bodovanie alebo len výsledky), premyslieť organizačné hodiny

-učiteľ nemá zasahovať do práce skupín

-pri menej skupinách (viacpočetných) je menej kontrolovania pre U

-rozvoj spolupráce, aktivity, zvýši sa záujem o matematiku, možnosť uplatnenia sa aj slabším žiakom

-riziko: pracovný ruch, nepremyslená organizácia práce

Individuálna / samostatná práca

-žiak sa spolieha len na svoje vedomosti a schopnosti

Pravidlo: všetko čo žiaci dokážu urobiť sami, nech to robia sami -pri sprístupňovaní nového učiva, pri opakovaní, upevňovaní

-pri príkladoch, ktoré majú určitú postupnosť/viac krokov, môže sa zastaviť a nepohne sa ďalej- príčinou neúspechu nemusí byť len nevedomosť, ale len omyl

+žiak pracuje vlastným tempom

-každá činnosť žiakov by mala byť kontrolovaná (záleží od typov úloh)

-pri zložitých slovných úlohách je potrebné vzorové riešenie na tabuli

-pri divergentných úlohách, kde príklad má viac spôsobov riešenia alebo viac riešení, nechať odprezentovať všetky riešenia

Frontálna forma práce- práca s celou triedou

5. Učebné zdroje

Učebnice a pracovné zošity spolu s bežnými školskými zošitmi sú dôležitými prostriedkami práce na vyučovacích hodinách pri plnení domácich úloh a pri príprave na vyučovanie.

V 4. ročníku používame : pracovný zošit a učebnicu, ktorá je určená MŠ SR.

Ďalšími veľmi dobrými pomôckami sú metodické príručky, technické materiálne prostriedky:

- demonštračné- tabuľa, krieda, veľké stovkové počítadlo, model číselnej osi, rysovacie demonštračné pomôcky (kružidlo, 2 trojuholníky, lineá, modely telies

- žiacke- kartičky s číslami, s bodkovou symbolikou, písacie a rysovacie potreby (kružidlo, lineár, trojuholník s ryskou), stovkové počítadlo malé, modely geometrických útvarov, modely peňazí...
- audiovizuálne meotar, video, TV, počítače

Učiteľ by si mal premyslieť a zvážiť, aké uč. pomôcky do vyučovania zaradí, koľko času venuje práci s pomôckami, a akú formu práce použije.

6. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu v školskom roku 2011/ 2012 vychádzame z Metodického pokynu č. 22/ 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Matematiku klasifikujeme v 4. ročníku.

Hodnotíme úroveň vedomostí (pojmy, vzťahy), činností (rysovanie, slovné úlohy), schopnosť uplatniť vedomosti v nových situáciách (v bežnom živote, v slov. úl.), úroveň samostatnosti myslenia, presnosť a výstižnosť spôsobu vyjadrovania

Charakteristika klasifikačných stupňov:

1. výborný

- vedomosti o prir. číslach a početných výkonoch sú pevné, presné, úplné, sústavné
- myslenie žiakov je samostatné, dokáže vytvárať vzťahy medzi pojmami, vedomosti vie aplikovať v nových situáciách, presný písomný aj ústny prejav

2. chválitebný

- vedomosti o prir. číslach sú pevné, presné, sústavné
- vedomosti o početných výkonoch nie sú dostatočne pevné, ale sú presné, úplné, sústavné
- myslenie je samostatné, vedomosti vie uplatniť vo všetkých nových situáciách

3. dobrý

- vedomosti o prir. číslach sú sústavné s nevýraznými chybami- čítať, zapisovať, usporiadať prir. čísla
- vedomosti o počt. **výkonoch** sú tiež sústavné a celistvé, ale nie sú pevné ani presné
- žiak pri počítaní spamäti je pomalý
- pri písomnom počítaní sa objavujú omyly, ktoré však po upozornení vie samostatne opraviť
- myslenie je málo samostatné a pri úlohách na aplikáciu učiva- slovné úl. potrebuje pomoc učiteľa

4. dostatočný

- vedomosti o prir. číslach sú s nedostatkami, vedomosti o početných výkonoch sú tiež s mnohými medzerami
- sám chyby nenájde, a vie si ich opraviť len s pomocou učiteľa

- myslenie je málo samostatné, dokáže riešiť len jednoduché slovné úlohy a len s pomocou učiteľa
- zložené slovné úlohy nedokáže riešiť

5. nedostatočný

- vedomosti o prirodzených číslach sú neúplné- nedokáže porovnávať jednociferné a dvojciferné čísla, vedomosti o početných výkonoch sú na nízkej úrovni
- neovláda ani základné spoje počítania spamäti
- nesamostatné myslenie, nedokáže riešiť ani jednoduché slovné úlohy

(TVVP – MAT – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

INFORMATICKÁ VÝCHOVA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami
Názov predmetu	INFORMATICKÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôbil na informatická výchova. Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzi predmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme. Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti)

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

1. Informácie okolo nás

2. Komunikácia prostredníctvom IKT

3. Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

4. Princípy fungovania IKT

5. Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové už aj pre nižšie stupne vzdelávania. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT.

Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby:

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
3. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
4. pochopili spôsoby reprezentácie základných typov informácií (reprezentovanie farieb a obrázkov),
5. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci:

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.
4. by mali pochopiť spôsob definovania kľúčového slova, vyhľadávanie podľa kľúčového slova
5. by mali zvládnuť výber potrebných informácií

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií.

Žiaci by sa mali zoznámiť

1. s možnosťami vstupných a výstupných zariadení,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami,
4. s elementárnymi funkciami lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta

- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,
- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,

- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrazcov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole

- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Informácie okolo nás	Základy práce s grafickým editorom	vytvoriť jednoduchú animáciu v grafickom editore, sa orientovať v jednoduchých hrách a hypertextoch na internete, si samostatne nájsť a prečítať	Osobný a sociálny rozvoj
	Základy práce s textovým editorom	samostatne napísať, prepísať jednoduchý text, samostatne text uložiť a otvoriť, upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie, vysvetliť zásady správneho písania klávesnicou – medzera za slovami, veľké písmená, malé písmená, dĺžne, mäkkene, upraviť veľkosť písma, typ písma, farbu písma, farba, efekty, používať nástroje na úpravu textov, vkladať obrázky do textu cez schránku, vytvoriť pozvánku, oznam, plagát, príbeh, reklamu, pracovať s dvoma	Ochrana života a zdravia
	Základy práce s multimédiami	Žiak vie narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť, zvuk nahrať prostredníctvom mikrofónu, ktorý vie zapojiť, pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť, zvukový záznam prehrať, uložiť a využiť efekty,	Osobný a sociálny rozvoj
Komunikácia prostredníctvom IKT	Internet	hypertextoch na internete, si samostatne nájsť a prečítať informáciu na internete, s pomocou učiteľa si založiť vlastnú e-mailovú schránku, e-maily	Ochrana života a zdravia Mediálna výchova

		posielať a prijívať, používať jednoduché zásady písania e-mailov, pozná nebezpečenstvo zverejňovania vlastných údajov, rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné. Je oboznámený s neblahým vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním, napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky, si samostatne spustiť hru z internetu, na internete vyhľadávať obrázky, ukladať ich, kopírovať do priečinka a upravovať ich vo vhodnom prostredí, pochopiť základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier, CD...,	
Postupy, riešenie problémov, algoritmičné myslenie	Skladanie podľa návodu v detskom programovacom jazyku	získať základy algoritmičného myslenia – príkazy v priamom režime, riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí, vytvoriť jednoduchý multimediálny projekt	Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
Princípy fungovania IKT	O počítači Základné pravidlá správania sa v učebni Ovládanie počítača	Dodržiavať zásady správneho sedenia pri PC, vymenovať základné časti PC, poznať niektoré prídavné zariadenia a ich využitie. Dokumenty vyhľadať, uložiť a otvoriť. Minimalizovať, maximalizovať a zatvoriť pracovné okno. Dokument vytlačiť na tlačiarni. Spustiť CD a DVD. Dodržiavať hygienické pravidlá.	Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Mediálna výchova
Informačná spoločnosť	Základné pravidlá práce na Internete	Poznať základné pravidlá práce s Internetom, pochopiť základné autorské práva pri kopírovaní	Osobný a sociálny rozvoj

	Možnosti uplatnenia počítača v živote	textu, obrázkov, hier, CD... ovládať zásady samostatne prezentovať pred spolužiakmi svoju prácu – projekt, dokončiť začatú prácu. Spoznať možnosti uplatnenia počítača v bežnom živote.	Ochrana života a zdravia Mediálna výchova
--	---------------------------------------	---	--

4. Metódy a formy práce

Pri vyučovaní informatickej výchovy by sa mali využívať nasledovné metódy, ktoré zefektívnia vyučovanie:

motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný výklad, motivačné rozprávanie, motivačné demonštrácie

expozičné metódy: výklad, vysvetľovanie, opis, demonštrácia, metóda ukážky, metóda pozorovania, napodobňovania, metóda hry, metódy s heuristickou funkciou, samostatná práca žiakov

fixačné metódy: napodobňovanie, opakovanie, tiež herné a súťaživé metódy.

Diagnostické metódy: metódy pozorovania, žiacke projekty, metódy samostatnej práce žiakov a jednotlivé formy práce:

individuálna

kooperatívna

frontálna

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Informatická výchova pre 4. ročník ZŠ (pracovná učebnica)

odborné publikácie pre vyučujúcich, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky (počítače, dataprojektor, CD-ROM)

6. Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Nekomparujeme výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotenie. V danom predmete sú žiaci priebežne hodnotení podľa svojich výsledkov a snahy. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Predmet Informatická výchova v 4. ročníku neklasifikujeme. Vychádzame z Metodického pokynu č. 22/ 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

(TVVP – INV – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY
PRÍRODOVEDA
4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Názov predmetu	PRÍRODOVEDA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliače
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravotveda. Oblasť sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitosťami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesná stránka samotného poznávacieho procesu. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to umožňuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať; prírodoveda má deti viesť k:

- spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody.
- rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch.

- rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne.
- opisovaniu, porovnávaníu a klasifikácii informácií získaných pozorovaním.
- rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty.
- nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu.
- tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie.
- uvedomeníu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeníu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje.
- poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

Štvrtý ročník je v Prírodovede zameraný obsahovo a činnostne tak, aby bolo možné dosiahnuť rozvoj kognitívnych schopností. S ich rozvojom sa spája rozvoj poznatkového systému dieťaťa v oblasti prírodných vied.

Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby

- si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov)– ako spolu súvisia a prečo,...
- si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad čo je to magnetizmus, gravitácia, trenie,...
- si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov, ...
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravinové reťazce, ekosystematické vzťahy,...
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie, prítlačivosť, ...

Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj rozvoj špecifických postojov, ktoré vedú dieťa k uvedomejšiemu využívaniu

svojich vedomostí. Učiteľ svojim správaním a najmä spôsobom myslenia vplýva na postoje dieťaťa. U dieťaťa sa tak v postojovej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:

- Dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu).
- Dieťa chápe význam vedy pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce).
- Dieťa citlivo pristupuje k živej prírode (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom).
- Dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia).
- Dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách).

Rozvoj poznatkového systému, rozvoj spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj špecifických postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne ekvivalentnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vzhľadom na špecifiká prírodovedného vzdelávania je predmet prírodoveda zameraný predovšetkým na rozvoj kognitívnych, informačných a čiastočne sociálnych kompetencií. Pri rozvoji **kognitívnych kompetencií** je dieťa vedené k špecifickému spracovávaniu informácií získaných vlastným pozorovaním a skúmaním, rozvíjajú sa objavné (induktívne) spôsoby poznávania. Pri rozvoji **informačných kompetencií** ide predovšetkým o rozvoj detskej schopnosti vyhľadávať informácie v rôznorodých zdrojoch a posudzovať ich využiteľnosť pre pochopenie skúmaného javu ako aj ich mieru objektivity poskytovaných údajov. Pri rozvoji **sociálnych kompetencií** ide predovšetkým o rozvoj konštruktívneho dialógu zameraného na modifikáciu aktuálne platných predstáv detí o skúmaných javoch.

Vzdelávací obsah je konštruovaný tak, aby si deti postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústreďujú na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie, kategorizačné schopnosti a neskôr sa sústreďujú na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať principiálne fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjajú sa schopnosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Uvedené spôsobilosti a kompetencie sa rozvíjajú pri nadobúdaní a modifikácii vybraných pojmov a najmä pri

modifikácii komplexnejších predstáv, ktoré sú špecifikované obsahovým štandardom v jednotlivých témach.

Prírodovedné vzdelávanie je základom pre kvalitný rozvoj ekologických poznatkov, environmentálnych súvislostí, ako aj pre kvalitný rozvoj kladného postoja k vlastnému zdraviu a zdravému životnému štýlu. Keďže ide o rozvoj postojov a poznatkov vytvorených na základe tvorby súvislostí medzi vedomosťami, nie je vhodné ich rozvíjať osobitnými aktivitami, ich rozvoj je súčasťou špecifického prístupu k prírodovednému vyučovaniu. Ich zmysluplný rozvoj je zabezpečený špecifikáciou výkonového štandardu, ktorý sústreďuje žiakov na tvorbu súvislostí medzi nadobúdanými poznatkami.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Rastliny	<i>Rastliny ako živé organizmy</i> <i>Základná stavba rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod</i>	<p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> -uviesť, že rastliny rastú aj vo vode, na skalách, vo veľmi chladných oblastiach, tiež vo veľmi teplých oblastiach, v močariskách, ale aj na iných rastlinách -pochopiť, že rastliny sú živými súčasťami prírody a to aj napriek tomu, že nie sú tak pohyblivé ako napríklad živočíchy alebo človek. S pomocou učiteľa žiak identifikuje niektoré zo základných životných prejavov rastlín <p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť dve základné funkcie koreňa – čerpanie živín z pôdy a upevnenie rastliny v pôde. - osvojiť si poznatok, že rôzne korene sa líšia napríklad veľkosťou, pričom veľkosť súvisí s funkciou upevnenia v 	<p>Ľudské aktivity a problémy životného prostredia</p> <p>Ochrana života a zdravia - Pohyb a pobyt v prírode a jej ochrana</p>

		<p>pôde (veľké rastliny potrebujú veľké korene).</p> <p>- vysvetliť, prečo majú rastliny hlbšie, širšie rozvetvené korene a to v súvislosti s funkciou koreňa pri získavaní vody a živín z pôdy</p> <p>- vysvetliť, prečo majú rastliny z oblastí s nedostatkom vody hlbšie korene.</p> <p>-využiť poznatky o funkcii koreňa pri presádzaní rastlín tak, aby rastlina po presadení prosperovala a ak neprosperuje, vedieť tento jav vysvetliť v súvislosti s narušením koreňovej sústavy.</p> <p>Žiak má :</p> <p>-rozdeliť rastliny na byliny a dreviny a tie na kry a stromy, vedieť detailným pozorovaním zistiť, akými rôznymi vlastnosťami sa stonky odlišujú.</p> <p>-pozorovať, že stromy majú rôznu výšku, hrúbku, odlišujú sa kôrou.</p> <p>-poznávať, že byliny môžu mať dutú alebo plnú stonku, môžu byť na priereze okrúhle, oválne, hranaté, môžu mať na stonke chĺpky, iné môžu byť bez chĺpkov a podobne.</p> <p>- pozorovať, že niektoré stonky sa vetvia a iné nie, informácie primerane reprodukuje. -vedieť vysvetliť, že niektoré stonky</p>	
--	--	--	--

		<p>vytvárajú úponky, ktorými sa prichytávajú o podklad a dostávajú sa tak vyššie, aby mali lepší prístup k svetlu</p> <p>-pozorovať, že rastliny sa vzájomne od seba dajú rozlišovať napríklad tvarom listovej čepele, kresbou žilnatiny a rôznosťou zúbkovania na okraji listu, ako aj farbou</p> <p>-vysvetliť, že funkciou listov je prijímať slnečné svetlo a preto sú listy ploché a široké – aby zachytili väčšie množstvo svetla, poznatok využiť pri objasňovaní pozorovaných javov, napríklad vie vysvetliť na základe pozorovania, že ak rastline odstránime väčšie množstvo listov, tak uhynie, lebo nemá ako získať slnečné svetlo.</p> <p>-všimáť si pri porovnávaní kvetov okrem farby aj tvar, počet lupeňov, farbu, počet tyčiniek.</p> <p>- vedieť, že na povrchu tyčiniek je peľ, ktorý môže mať rôznu farbu,</p> <p>-pozorovať, že niektoré rastliny majú samostatné kvety a iné ich majú zoskupené do súkvetí</p> <p>- pozorovať aj veľmi drobné kvety nevýrazných farieb, napríklad kvet <i>liesky</i>, <i>orecha</i>, <i>skorocelu</i>, <i>žihľavy</i> či <i>rôznych</i></p>	
--	--	--	--

	<p><i>Základné podmienky pre rast rastliny</i></p>	<p><i>druhov tráv.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť funkciu kvetu – z kvetu sa vyvíjajú plody, ktoré obsahujú semená, z ktorých v ďalšom roku vyrastú nové rastliny - uvedomiť si, že niektoré rastliny poznáme zvyčajne v kvete a iné poznáme skôr bez kvetov(vysvetliť túto skutočnosť tým, že niektoré kvety kvitnú pomerne dlho a iné kvitnú veľmi krátko) -pozorovať, že v kvete sa nachádzajú tyčinky a na nich je peľ, ktorý opel'ovače prenášajú na iné kvety a len vtedy sa môže zmeniť kvet na plod -vedieť, že plod je tá časť rastliny, ktorá vzniká z kvetu po jeho opelení, vedieť opísať proces opelenia pomocou vetra a opel'ovačov (včely, čmele, motýle) -skúmať, že plod obsahuje semeno -skúmať rôzne vlastnosti plodov -skúmať, kde sú uložené semená a zamýšľať sa nad funkciou plodu, diskutovať s učiteľom a spolužiakmi, s pomocou učiteľa vyhľadávať informácie v sekundárnych zdrojoch (plod sa tvorí kvôli tomu, aby sa rastlina rozmnožovala ďalej do 	
--	--	--	--

	<p><i>Druhová rozmanitosť rastlín</i></p>	<p>prostredia a preto majú niektoré semená rôzne nástroje na to, aby sa zachytávali na srsti zvierat a prenášali sa na väčšie vzdialenosti, aby mohli letieť vzduchom alebo obsahujú veľa zásobných látok, ktoré lákajú živočíchov, tie ich prenášajú, uskladňujú, konzumujú a tak aj na veľké vzdialenosti prenášajú).</p> <p>Žiak má :</p> <p>vysvetliť, že rastliny potrebujú pre svoj život svetlo, teplo, vodu, vzduch a živiny. Ak nie je niektorá z uvedených podmienok poskytnutá, tak rastlina neprosperuje, nerastie, prípadne vädne až usychá. S pomocou učiteľa vie realizovať pokus na overenie poznatku o tom, že rastlina potrebuje na rast svetlo (prípadne teplo, vodu, vzduch).</p> <p>-vedieť, že rastliny sa môžu líšiť v tom, koľko vody pre svoj život potrebujú</p> <p>-uvedomiť si, že rastliny rastú na miestach, ktoré poskytujú rastlinám rôzne množstvo vody</p> <p>– pri vode i vo vode, ale aj na suchých miestach a skalách</p> <p>- spoznávať, že rastliny rastúce na suchých miestach vydržia dlhšie bez vody ako rastliny žijúce vo vlhkých podmienkach</p> <p>-uviest' príklady rastlín, ktoré</p>	
--	---	---	--

	<p><i>Semená, rozmnožovanie rastlín ,dĺžka života rastlín</i></p>	<p>Žijú vo vode (lekno, žaburinka) a vedieť uviesť príklady rastlín, ktoré žijú na miestach s malým množstvom vody (skalnice, kaktusy).</p> <p>-vedieť, že tie rastliny, ktoré prirodzene rastú na tienistých miestach neprežijú na miestach s priamym slnečným svetlom a naopak,</p> <p>-uvedomiť si, že poznáme aj rastliny, ktoré rastú a kvitnú na jar, na jeseň, keď je deň ešte krátky a počasie chladnejšie a sú rastliny, ktoré kvitnú počas leta, kedy je deň dlhý a teplý(snežienky, reďkovka, chryzantémy alebo paprika)</p> <p>Žiak má</p> <p>-vedieť, že rastliny majú veľa znakov spoločných a tým sa odlišujú od iných živých súčastí prírody.</p> <p>-vedieť, že rastliny sa inými znakmi vzájomne odlišujú – žiak má osvojené základy poznávania druhovej rozmanitosti.</p> <p>- poznať 10 rastlín (vie ich pomenovať rodovým názvom), ktoré bežne pozoruje vo svojom okolí a má vysvetliť, na základe ktorých znakov rozpoznal, že ide o daný druh.</p> <p>Žiak má :- vedieť, že rastliny je možné rozmnožovať aj pomocou</p>	
--	---	---	--

<p>Živočíchy</p>	<p><i>Poľné plodiny a ich význam.</i></p> <p><i>Liečivé rastliny</i></p> <p><i>Čo majú živočíchy spoločné a čím sa odlišujú</i></p>	<p>sťahovavý, hraboš poľný, škrečok poľný), vie ich opísať a vie povedať, čím sa živia.</p> <p>Informácie vie spájať a vytvárať tak jednoduchý potravinový reťazec. O živočíchoch vie nájsť informácie v encyklopédii.</p> <p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> -vedieť, že polia vznikli z lúk, pričom pôvodné rastliny boli vytlačené na medze. - vysvetliť, aké pozitíva má pestovanie monokultúry - poznať 5 druhov plodín, ktoré sa na poliach pestujú najčastejšie (kukurica, repka olejná, slnečnica, cukrová repa, obilie), vie ich opísať a vymenovať <p>využitia danej rastliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - o obilninách vedieť, že poznáme rôzne druhy, napríklad pšenicu, raž, jačmeň a ovos a vedieť, aké rôzne použitie majú dané obilniny. <p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> -vysvetliť význam liečivých rastlín pre človeka -rozpoznávať najčastejšie používané liečivé byliny a pomenovávať ich rodovými menami: <i>repík lekársky, lipa malolistá, materina dúška, ruža šíповá a skorocel kopijovitý</i> -pracovať s atlasom rastlín a samostatne zisťovať, na čo sa 	
-------------------------	---	---	--

	<p><i>Plazy</i></p> <p><i>Vtáky</i></p> <p><i>Živočíšne spoločenstvá</i></p>	<p>liečivá bylina používa</p> <p>-zistiť, kde v okolí školy a bydliska sa nachádzajú uvedené liečivé byliny</p> <p>-vedieť, že liečivé účinky môžu mať rôzne časti rastlín – korene, listy, kvety, plody. Na príklade repíka, lipy, ruže šírovej a skorocelu vie vysvetliť, ktoré časti rastlín sa zbierajú.</p> <p>-uvedomovať, že je nebezpečné zbierať rastliny, ktoré nepoznáme, pretože môžu spôsobiť otravu až smrť</p> <p>-vedieť opísať postup, ako je potrebné rastliny sušiť a uskladňovať</p> <p>-vedieť pripraviť čaj z liečivých bylín</p> <p>-skúmať, koľko látok sa uvoľňuje z liečivých rastlín do vody, ak sušené rastliny zalejeme studenou, teplou a horúcou vodou (pozorovať intenzitu zafarbenia). Na základe záveru zo skúmania zdôvodniť, prečo je potrebné používať pri príprave čaju horúcu vodu</p> <p>- skúmať, ako sa rozpúšťajú látky zo sušeného čaju v studenom a teplom alkohole a ako v oleji</p> <p>- vytvárať z pozorovania závery a pri ich tvorbe využíva vedomosti o rozpustnosti látok</p>	<p>Ochrana života a zdravia - Pohyb a pobyt v prírode a jej ochrana</p> <p>Enviromentálna výchova - Ľudské aktivity a problémy životného prostredia</p> <p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti - práca v skupine a prezentácia výsledkov</p>
--	--	---	--

<p>Spôsob zabezpečovania potravy živočíchov</p> <p>Bylinožravce</p> <p>Mäsožravce</p> <p>Spôsob pohybu živočíchov</p>	<p><i>Úžitkové zvieratá</i></p>	<p>vo vode</p> <p>Žiak má :</p> <p>-vysvetliť, čím sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú a čím sa vzájomne odlišujú(tvarom, spôsobom života). Medzi špecifikami živočíchov spomína aj získavanie potravy.</p> <p>-vyhľadať si informácie v rôznych informačných zdrojoch a overiť si tak spôsob vlastného uvažovania.</p> <p>Žiak má :</p> <p>-opísať skupinu plazov a vie vymenovať troch zástupcov (užovka, vretenica, jašterica).</p> <p>- jednoducho vysvetliť, že plazy sú chladnokrvné (vysvetľuje, že plazy sú v chlade strulé, lebo si nevedia vytvoriť vlastné teplo tak, ako to dokáže človek)</p> <p>- si dávať informácie do súvislosti s tým, kde je možné plazy najčastejšie nájsť (na skalách, múroch, chodníkoch, kde sa vyhrievajú</p> <p>Žiak má :</p> <p>-opísať skupinu vtákov a vie vymenovať piatich zástupcov (napríklad: vrabec, drozd, lastovička, sokol, labuť)</p> <p>-opísať spôsob života daných živočíchov, uvedomiť si, že sa vzájomne odlišujú napríklad</p>	
---	---------------------------------	--	--

<p>Rôzne podmienky pre život živočíchov</p> <p>Voda</p>		<p>spôsobom získavania potravy (<i>dravé a nedravé vtáky</i>).</p> <p>-vedieť, že všetky vtáky kladú vajcia a opísať, ako sa vtáky o vajcia a neskôr o mláďatá starajú</p> <p>- vedieť, že rôzne druhy vtákov hniezdia na rôznych miestach a je ich možné rozpoznať aj podľa typu hniezda a podľa tvaru, veľkosti a sfarbenia vajec</p> <p>-vedieť, že medzi vtáky patria i nelietavé živočíchy (pštros, tučniak)</p> <p>Žiak má :</p> <p>-vedieť, že niektoré živočíchy žijú v skupinách a vie jednoducho vysvetliť význam tohto zhlukovania, napríklad na svorke vlkov, stáda koní a krdli lastovičiek</p> <p>-vedieť, že živočíchy sa môžu zhlukovať len v určitom čase a pre určitý účel alebo žijú v spoločenstvách celý život</p> <p>-vedieť že k živočíchom patria aj drobné organizmy, napríklad hmyz</p> <p>- opísať spôsob života mravcov, včiel, rozmnožovací cyklus, spôsob získavania potravy a orientáciu v priestore. Pri vysvetľovaní používa informácie o organizačnej štruktúre mraveniska, včelej rodiny a o jednotlivých kastách mravcov,</p>	
---	--	---	--

	<p><i>Voda ako priestor pre život rastlín a živočíchov</i></p>	<p>včiel. Nakoniec vie zhodnotiť, ako je život v spoločenstve pre mravce, včely prospešný, pričom vytvára vlastný úsudok a vyhľadáva informácie o spôsobe života rôznych druhov mravcov, včiel v rôznych sekundárnych informačných zdrojoch</p> <p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> -vysvetliť, aký úžitok človeku poskytuje chov nasledujúcich živočíchov: včely, kravy, ovce, sliepky, kone -vedieť ako sa vyrába med a vie jednoducho opísať, ako sa včelár stará o včely a ako od včiel získava med -vysvetliť, ako sa z kravského mlieka vyrába syr a maslo - jednoducho vysvetliť, ako sa starať o kravy, aby z nich mal človek úžitok 	
	<p><i>Kedy je voda čistá?</i></p> <p><i>Mikroorganizmy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -jednoducho vysvetliť, ako sa z oviec získava vlna, vymenovať aj iné produkty, ktoré je možné chovom oviec získať -vedieť, ako je možné dochovať vajcia a ako je potrebné sa starať o sliepky, aby z nich mal človek úžitok. 	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p>
	<p><i>Bunka ako stavebná jednotka organizmov</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -vedieť, aký úžitok poskytuje chov ťažných, športových a rekreačných koní - vysvetliť, ako je potrebné sa o kone starať, aký priestor 	<p>Ochrana života a zdravia</p>

	<p><i>Filtrácia , kryštalizácia ,tvrdá, mäkká, minerálna voda, podzemná voda, vodný kameň</i></p>	<p>potrebujú pre život Žiak má : -vedieť, že živočíchy sa vzájomne od seba odlišujú aj spôsobom získavania potravy -jednoducho vysvetliť získavanie potravy vybraných bylinožravých živočíšnych druhov a ako sa získavaniu tohto druhu potravy prispôsobujú(dážďovka zemná, slimák záhradný, mlynárik kapustový, včela medonosná, kapor obyčajný, hus domáca, zajac poľný, myš poľná, veverka obyčajná, srna hôrna, kôň, krava) Žiak má : -dávať do súvisu vonkajšiu stavbu živočícha, spôsob pohybu v prostredí a to, čím sa živí (rýchlosť, sila, maskovanie, orientácia v prostredí) -jednoducho vysvetliť získavanie potravy vybraných mäsožravých živočíšnych druhov a ako sa získavaniu tohto druhu potravy prispôsobujú(pavúk, kobylka, užovka, žaba, štika, sokol, vlk, líška, medveď, rys) Žiak má : -vedieť, že živočíchy sa vzájomne odlišujú aj tým, ako sa pohybujú -vysvetliť, že niektoré živočíchy</p>	<p>Environmentálna výchova</p>
--	---	--	------------------------------------

		<p>sa musia pohybovať veľmi rýchlo, ak chcú uloviť korisť alebo sú častou korisťou, iné sa pohybujú pomaly a proti lovcovi sa bránia iným spôsobom – výstražným zafarbením, obsahom jedovatých látok apod.</p> <p>-vedieť, že pohyb živočíchov zabezpečujú rôzne časti tela, podľa toho ich kategorizovať, podľa počtu končatín zabezpečujúcich pohyb, podľa spôsobu pohybu – tieto informácie vie dávať do súvisu s prostredím, kde žijú</p> <p>Žiak má :</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznať spôsob života vybraných suchozemských živočíchov (pes domáci, kačica) - poznať spôsob života vybraných suchozemských živočíchov žijúcich v pôde (krt, dážd'ovka) -poznať spôsob života vybraných suchozemských lietajúcich živočíchov (lastovička) -poznať spôsob života vybraných vodných živočíchov v stojatých vodách (kapor obyčajný, úhor, sumec), tečúcich vodách (pstruh, škrabka, rak, pijavica) -poznať spôsob života vybraných zástupcov živočíchov žijúcich v mori, sladkých vodách (žralok, treska, losos, raja, morský koník, 	
--	--	---	--

		<p>medúza sépia, koraly)</p> <p>-vedieť, že niektoré živočíchy sa prispôbili životu na iných živočíchoch – <i>parazity</i>(<i>voš detská</i>)</p> <p>-vedieť objasniť význam hygieny pri prevencii rozmnožovania a šírenia vší</p> <p>Žiak má :</p> <p>-vnímať vodu ako priestor pre život rôznorodých rastlín a živočíchov, ktoré nie na prvý pohľad vidieť voľným okom</p> <p>-vie vymenovať zástupcov rastlín a živočíchov, ktoré sa najbežnejšie vyskytujú pri a v priehradách a rybníkoch, vizuálne ich rozpoznať(ryby – kapor a štika -t.j. dravá a nedravá ryba, vážka a jej larva vo vode, potočník – larva a dospelý jedinec, potápnik, korčuliarka, pijavica, žaba – skokan - žubrienka aj dospelá žaba, kačica potáпка, labuť;</p> <p>riasy, žaburinka, trstie, vřba</p> <p>-vysvetliť, že pri vodnom zdroji môžeme okrem vodných živočíchov stretnúť aj tie, ktoré vo vode alebo pri nej hľadajú obživu alebo sa vo vode rozmnožujú, ale nedokážu pod vodou žiť</p> <p>-má vedieť, že vodný zdroj je i miesto pre rozmnožovanie</p>	
--	--	---	--

		<p>(komár, vážka, potočník) ,poznať rozmnožovací cyklus</p> <p>-vedieť, že pre niektoré druhy živočíchov je vodný zdroj ako zdroj obživy(korčuliarka obyčajná, užovka obyčajná, kačica, hus, labuť)</p> <p>Žiak má :</p> <p>-vedieť, že voda obsahuje aj živočíchy voľným okom neviditeľné – mikroorganizmy, ktoré môžu spôsobovať ochorenia (stojaté, tečúce vody, pramene, studne)</p> <p>-vedieť, že prítomnosť týchto organizmov sa dá zistiť a po overení, že je zdroj vody pitný je možné vodu piť priamo z prameňa.</p> <p>Žiak vie, že živočíchy tohto druhu môžu byť zložené aj len z jednej bunky; žiak má vytvorenú prvotnú predstavu o tom, že organizmy sú zložené z buniek. Jednoducho opisuje, čo je to bunka.</p> <p>-vedieť, že voda môže obsahovať aj drobné rastliny(zložené z jednej bunky)</p> <p>-vedieť čo sú riasy, sinice, kde sa tvoria, čo spôsobujú</p> <p>Žiak má :</p> <p>-osvojiť si pojem filtrácia, kryštalizácia a vysvetliť ich</p>	
--	--	--	--

		<p>pomocou experimentu</p> <ul style="list-style-type: none"> -skúmaním zisťovať, čo to znamená, že voda je tvrdá -vedieť aký je rozdiel medzi mäkkou a tvrdou vodou -vedieť aký je rozdiel medzi minerálnou vodou a vodou z vodovodu a aký majú pôvod -vedieť jednoducho vysvetliť čo je to vodný kameň a ako vzniká, že je rozpustný v rôznych látkach – skúma správanie vodného kameňa v rôznych látkach 	
--	--	---	--

4. Metódy a formy práce

Vo výchovno-vzdelávacom procese vyučovania prírodovedy je možné voliť a uplatňovať rôzne metódy a formy práce, ktoré u mladších žiakov vzbudzujú záujem o preberané učivo, sústredia ich pozornosť na obsahové prvky, ovplyvnia ich postupy myslenia a umožnia im čo najlepšie si ozrejiť a dokonale osvojiť príslušné vedomosti a zručnosti.

Pri realizácii cieľov a úloh prírodovedy sa najčastejšie uplatňujú tieto metódy:

- pozorovanie
- rozhovor
- rozprávanie
- vysvetľovanie
- beseda
- práca s demonštračným materiálom
- práca s internetom a IKT
- práca s encyklopédiou a odbornou literatúrou
- práca s modelmi
- pokus, experiment, projekt
- práca s PZ, s kalendárom a pod.
- didaktické hry, súťaže, dramatizácia, vychádzka, exkurzia

Organizačné formy si volí učiteľ podľa charakteru učiva, cieľa vyučovacej hodiny, špecifických potrieb žiakov, tiež od ich individuálnych schopností, zručností a možností:

frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie, kooperatívne učenie, diferencované vyučovanie, projektové vyučovanie a vyučovanie v blokoch, domáca – individuálna práca žiakov - projekty

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Prírodoveda pre 4. ročník ZŠ, 2011

Veľká detská encyklopédia, 1994;

Už to viem, Mladé letá 2000;

Veľká kniha otázok a odpovedí, Perfekt, 1994

Veľká detská encyklopédia, 1994

Didaktická technika: počítač, dataprojektor, internet

Materiálne výučbové prostriedky: pracovné listy, obrázky, demonštračné prostriedky, závesné tabule, detské časopisy, školská knižnica

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011-R na hodnotenie žiakov základnej školy , ktoré schválilo MŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Prírodoveda sa vykonáva klasifikáciou.

(TVVP – PRI – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

VLASTIVEDA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Názov predmetu	VLASTIVEDA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vlastiveda je predmetom, ktorý skúma reálny svet, v ktorom sa žiak bezprostredne pohybuje. V krátkosti to môžeme nazvať ako objavovanie reálneho sveta žiakmi v určitom čase a priestore, vzájomné ovplyvňovanie sa človeka a prírody. Práve čas a priestor sú chápané ako základné kategórie spoločenského života, ktorými si ľudia môžu odovzdávať svoje informácie. Je v nich sprostredkovaný aj rozdielny život ľudí v jednotlivých kultúrach. Súčasťou vlastivedy je spoznávanie minulosti, vzácných predmetov, ktoré nám vypovedajú o živote našich predkov, ale aj významných osobností. Hlavnou úlohou je vnímať, spoznávať a vytvoriť si kladný vzťah ku krajine, v ktorej žiak žije.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Výučba vlastivedy v 4. ročníku ZŠ je zameraná na zážitkové poznávanie oblastí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité orientovať sa na mape, vedieť čítať mapu s porozumením a rozprávať o obrázkoch, fotografiách, porovnávať jednotlivé oblasti s krajom, v ktorom žiak žije. Jej hlavným cieľom je podporovať chuť učiť sa, získavať zaujímavé informácie, triediť ich, využívať v kontextových situáciách. Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho premeny, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v blízkom okolí (v triede, škole, obci) a vedieť spolupracovať. Akceptovať ľudí, ktorí prišli na Slovensko z iných štátov a naučiť sa ich tolerovať.

Súhrn cieľov:

- poznať priestor, v ktorom žiak žije,
- orientovať sa v priestore a čase,
- orientovať sa v mape, narábať s vekuprimeranými historickými prameňmi,
- rozvíjať si vzťah ku krajine a spoločnosti prostredníctvom príbehov, rozprávok,

rozvíjať schopnosť využívať poznatky a zistenia zo svojich skúseností, pozorovaní, objavovaní,
vnímať vzťah prírody a človeka, vzájomné ovplyvňovanie sa,
využívať zdroje informácií na opisovanie charakteristík prostredia, ich porovnávanie,
vnímať ľudí aj z iných kultúrnych oblastí.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti,

kompetencia učiť sa učiť sa

- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach, zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti

spôsobilosť v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií

spôsobilosť učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení

spôsobilosť riešiť problémy

- dokáže popísať problém
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc

osobné sociálne a občianske spôsobilosti

- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Krajina v ktorej žijeme	<p>Vedieť opísať a rozlíšiť povrch krajiny podľa členitosti. Opísať polohu pohorí a nížin. Vymenovať a ukázať na mape naše najväčšie rieky.</p> <p>Vedieť porovnať udalosti podľa časovej priamky, určiť, ktorá udalosť sa stala skôr a ktorá neskôr.</p> <p>Usporiadať udalosti svojho života a udalosti v roku na časovej priamke.</p> <p>Dokázať vymenovať podľa mapy kraje SR a ukázať krajské mestá. Vyhľadať regionálne osobitosti vlastného kraja.</p>	<p>Žiak vie opísať a rozlíšiť povrch krajiny podľa členitosti. Opíše polohu pohorí a nížin. Vymenuje a ukáže na mape naše najväčšie rieky.</p> <p>Vie porovnať udalosti podľa časovej priamky, určí, ktorá udalosť sa stala skôr a ktorá neskôr.</p> <p>Usporiada udalosti svojho života a udalosti v roku na časovej priamke.</p> <p>Dokáže vymenovať podľa mapy kraje SR a ukázať krajské mestá. Vyhľadá regionálne osobitosti vlastného kraja.</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Regionálna výchova</p>
Mestá a dediny	<p>Vedieť z fotografií, krátkych textov a svojich skúseností opísať charakteristiku mesta, resp. dediny a porovnať ich výhody a nevýhody. Vedieť správne priradiť krajské mestá ku krajom</p>	<p>Z fotografií, krátkych textov a svojich skúseností vie opísať charakteristiku mesta, resp. dediny a porovnať ich výhody a nevýhody. Vie správne priradiť krajské mestá ku krajom</p>	<p>Environmentálna výchova</p> <p>Dopravná výchova</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra</p>

<p>Cestujeme z Košíc do Bratislavy</p>	<p>Naučiť sa vyhľadať rôzne spoje z cestovných poriadkov (z internetu), orientovať sa v cestovných poriadkoch, vedieť sa spýtať, hľadať alternatívne riešenia. Naučiť sa pravidlá slušného správania sa v dopravnom prostriedku. Z mapy Bratislavy a dostupných materiálov (sprievodca po Bratislave, po Košiciach, z internetu...) dokázať vyhľadať významné pamiatky Bratislavy a Košíc. Pripraviť plán cesty zo svojej obce do Bratislavy a do Košíc. Využívať dostupné cestovné poriadky (IKT). Dokázať sprostredkovať ostatným skúsenosti, zážitky a zaujímavosti z vlastných ciest. Vedieť ich prezentovať rôznymi spôsobmi.</p>	<p>Naučí sa vyhľadať rôzne spoje z cestovných poriadkov (z internetu), orientuje sa v cestovných poriadkoch, vie sa spýtať, hľadať alternatívne riešenia. Naučí sa pravidlá slušného správania sa v dopravnom prostriedku. Z mapy Bratislavy a dostupných materiálov (sprievodca po Bratislave, po Košiciach, z internetu...) dokáže vyhľadať významné pamiatky Bratislavy a Košíc. Pripraví plán cesty zo svojej obce do Bratislavy a do Košíc. Využíva dostupné cestovné poriadky (IKT). Dokáže sprostredkovať ostatným skúsenosti, zážitky a zaujímavosti z vlastných ciest. Vie ich prezentovať rôznymi spôsobmi.</p>	<p>Mediálna výchova Dopravná výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Environmentálna výchova Dopravná výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
<p>Zaujímavosti zo Slovenska, baníctvo na Slovensku</p>	<p>Vedieť porozprávať ako sa rozvinulo baníctvo na Slovensku a akú úlohu zohralo v našich dejinách, čím bolo významné. Odraz minulosti v súčasnosti. Dokázať opísať prácu</p>	<p>Vie porozprávať ako sa rozvinulo baníctvo na Slovensku a akú úlohu zohralo v našich dejinách, čím bolo významné. Odraz minulosti v súčasnosti. Dokáže opísať prácu</p>	<p>Environmentálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života</p>

	<p>baníka, aké nástroje používal a porovnať ako sa zmenila práca baníkov v priebehu dejín. Aké pozostatky z minulosti baníctva zostali na Slovensku. Ťažba nerastov, zlata, striebra, opálu. Ich využívanie pri tvorbe šperkov.</p>	<p>baníka, aké nástroje používal a porovnať ako sa zmenila práca baníkov v priebehu dejín. Aké pozostatky z minulosti baníctva zostali na Slovensku. Ťažba nerastov, zlata, striebra, opálu. Ich využívanie pri tvorbe šperkov.</p>	<p>a zdravia</p> <p>Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra</p> <p>Mediálna výchova</p>
<p>Tradície a zvyky Skanzeny</p>	<p>Získavať poznatky o historických regiónoch Slovenska, vedieť zaradiť zvyky a tradície do príslušných regiónov, na základe poznatkov zo skanzenov a iných zdrojov. Opísať charakteristické znaky života ľudí v minulosti a porovnať so životom v súčasnosti. Použiť k tomu obrázky, informácie z kníh, časopisov, filmov, ľudovú slovesnosť</p>	<p>Získa poznatky o historických regiónoch Slovenska, vie zaradiť zvyky a tradície do príslušných regiónov, na základe poznatkov zo skanzenov a iných zdrojov. Opíše charakteristické znaky života ľudí v minulosti a porovnať so životom v súčasnosti. Používa k tomu obrázky, informácie z kníh, časopisov, filmov, ľudovú slovesnosť.</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>Environmentálna výchova, regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra</p> <p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p>
<p>V súlade s prírodou</p>	<p>Poznať základy ochrany prírody a ochrany zdravia. Zásady bezpečného pohybu v horskom prostredí. Porovnávať na základe informácií z rôznych zdrojov (fotografie, rozprávanie, text), ako ľudia trávili voľný čas v prírode v minulosti a dnes. Zaujať vlastný postoj k</p>	<p>Pozná základy ochrany prírody a ochrany zdravia. Zásady bezpečného pohybu v horskom prostredí. Porovnáva na základe informácií z rôznych zdrojov (fotografie, rozprávanie, text), ako ľudia trávili voľný čas v prírode v minulosti a dnes. Vie zaujať vlastný postoj k dnešnému</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>Environmentálna výchova, regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra</p> <p>Ochrana života a zdravia,</p>

	<p>dnešnému tráveniu voľného času – ako turizmus ovplyvňuje prírodu. Reprodukovať obsah povesti vlastnými slovami a na jej základe vytvoriť krátku dramatizáciu. Dokázať opísať rôzne podoby, ktoré môže mať rieka. Posúdiť ako človek technológiami ovplyvňuje tok riek. Podľa mapy vedieť ukázať oblasti jazier. Opísať v čom je výnimočný gejzír. Vedieť opísať vybrané úseky Dunaja, čím sú zaujímavé, opísať vybrané úseky Dunajca, porovnať ich s úsekmi Dunaja. Vedieť vysvetliť rozdiel medzi prírodnou zaujímavosťou a zaujímavosťou vytvorenou človekom, uviesť príklady a vedieť povedať svoj názor na ňu, v čom sa páči, resp. nepáči.</p>	<p>tráveniu voľného času – ako turizmus ovplyvňuje prírodu. Reprodukuje obsah povesti vlastnými slovami a na jej základe vytvorí krátku dramatizáciu. Dokáže opísať rôzne podoby, ktoré môže mať rieka. Posúdi ako človek technológiami ovplyvňuje tok riek. Podľa mapy vie ukázať oblasti jazier. Opíše v čom je výnimočný gejzír. Vie opísať vybrané úseky Dunaja, čím sú zaujímavé, opíše vybrané úseky Dunajca, porovnať ich s úsekmi Dunaja. Vie vysvetliť rozdiel medzi prírodnou zaujímavosťou a zaujímavosťou vytvorenou človekom, uvedie príklady a vie povedať svoj názor na ňu, v čom sa páči,</p>	
<p>Miniprojekt o vlastnom kraji</p>	<p>Dokázať spracovať miniprojekt</p>	<p>Dokáže spracovať miniprojekt.</p>	<p>Multikultúrna výchova Mediálna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>

4. Metódy a formy práce

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:
práca s textom v učebnici,

motivačný rozhovor,
motivačné rozprávanie,
vysvetľovanie,
didaktické hry,
diskusia,

opakovanie a upevňovanie učiva.

Skupinová práca, samostatná práca, individuálna práca, práca vo dvojiciach, didaktické hry

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Vlastiveda 4. ročník ZŠ, 2011,

Didaktická technika: počítač, dataprojektor, internet, náučné DVD

Materiálne výučbové prostriedky: pracovné listy, obrázky, demonštračné prostriedky, závesné tabule, detské časopisy, školská knižnica, mapy, atlas, glóbus

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011-R na hodnotenie žiakov základnej školy , ktoré schválilo MŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období.

(TVVP – VLA – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Názov predmetu	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Pracovné vyučovanie dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie sa človeka v ďalšom živote a spoločnosti. Je založené na tvorivej spolupráci žiakov. Zahŕňa návrhy pracovných činností a technológií, ktoré by mali viesť žiakov k získaniu základných zručností v rôznych oblastiach ľudských činností a mali by prispievať k úcte k práci.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastí, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- poznaniu, že technika ako významná súčasť ľudskej kultúry je vždy úzko spojená s pracovnou činnosťou človeka
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoji a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu

- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojení potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Obsah učebného predmetu je rozdelený do 5 tematických celkov:

1. Tvorivé využitie technických materiálov
2. Základy konštruovania
3. Stravovanie a príprava jedál
4. Starostlivosť o životné prostredie
5. Ľudové tradície a remeslá

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
1. Tvorivé využitie technických materiálov	Poznávanie vlastností materiálov Pomocou porovnávacieho pozorovania, bádania a experimentovania nadobudnúť poznatky o technických materiáloch s ktorými sa bežne žiaci stretávajú. Poznať, rozlíšiť a popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. Získať odborné - špecifické poznatky o materiáloch (papier, textil, drevo) a procesoch tvorby	Poznávať vlastností materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. Získať pracovné zručnosti s nimi. Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie.	Regionálna výchova

	<p>produktov.</p> <p>1. Papier a kartón</p> <p>Praktické činnosti: strihanie, lepenie, skladanie, oblepovanie.</p> <p>Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh...).</p> <p>Pracovné námety: priestorové a kruhové vystrihovačky, skladanie origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláž z kartónu.</p> <p>2. Textil</p> <p>Praktické činnosti: navliekanie nite do ihly, robenie uzlíka, osvojenie základných stehov, zhotovenie výrobku podľa strihu.</p> <p>Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Skúmať</p>	<p>Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi.</p> <p>Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia.</p> <p>Vážiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou.</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>
--	--	---	---------------------------------

	<p>stehy na výšivkách.</p> <p>Pracovné námety: výrobok s prvými stehmi, námety na vyšívanie s detskými prvkami, resp. námetmi ľudovej kultúry, gombíkový panáčik, tvorba výrobku podľa strihu.</p> <p>3. Drevo</p> <p>Praktické činnosti: skúmanie vlastností drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie, maľovanie.</p> <p>Námety na skúmanie: skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreviny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreviny a akým spôsobom.</p> <p>Pracovné námety: zvieratká, postavy, príbytky.</p>		<p>Environmentálna a výchova</p>
<p>2. Základy konštruovania</p>	<p>Obsah tematického celku tvoria 4 tematické okruhy:</p> <p>1. Konštrukcie okolo nás</p> <p>Skúmanie konštrukcií okolo nás a ich spoločenský význam</p>	<p>Poznať základné symboly pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara,...).</p> <p>Vedieť urobiť technický náčrt.</p> <p>Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p>

	<p>(mosty, budovy, zariadenia) pre človeka</p> <p>Všímanie si celku i detailov. Pokus o návrh technického objektu na zhotovenie. Technické objekty zhotovujeme zo stavebníc alebo z rôznych technických materiálov (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí.</p> <p>Odporúča sa použiť stavebnice s väčšími prvkami a škatule rôznych veľkostí a tvarov. Úlohy majú mať charakter hry.</p> <p>Námety: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov (vrtuľka), šarkan.</p> <p>2. Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie</p> <p>Uvedený tematický okruh odporúčame zaradiť až po prebratí učiva z prírodovedy o elektrickom obvode a elektrickej vodivosti.</p> <p>Na zostavovanie</p>	<p>obydlí.</p> <p>Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek (členitosť terénu, veľkosť rieky, zaťaženie mosta a pod.).</p> <p>Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu.</p> <p>Vedieť navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného, technologického, ekonomického a estetického.</p> <p>Poznať pojmy: elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič.</p> <p>Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály.</p> <p>Poznať spôsob ochrany pred zásahom silného elektrického prúdu.</p> <p>Vedieť zostaviť vybrané funkčné elektrické obvody podľa návodu.</p>	<p>Dopravná výchova</p> <p>Ochrana života</p>
--	---	--	---

	<p>jednoduchých elektrických obvodov pri nedostatku pomôcok, modulov alebo stavebníc chceme upozorniť na vytváranie jednoduchých spojení (očko - skrutka) na objímkach žiaroviek E 10 za pomoci tenkého vodiča a batérie 4,5. Možné je paralelné a sériové zapojenie spotrebičov. Zdroje elektrickej energie (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie. Význam šetrenia elektrickou energiou.</p> <p>3. Technické komunikačné prostriedky</p> <p>Žiaci sa oboznamujú s historickými i modernými komunikačnými prostriedkami (telefón, fax, PC). Skúmajú, ako technické prostriedky umožňujú komunikáciu medzi ľuďmi. Skúmajú, kde sa tieto</p>	<p>Poznať zásady bezpečnej mobility.</p> <p>Poznať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.</p> <p>Vedieť zistiť technický stav vlastného bicykla.</p> <p>Vedieť urobiť jednoduchú údržbu bicykla.</p>	<p>a zdravia</p> <p>Multimediálna výchova</p>
--	---	--	---

	<p>komunikačné prostriedky využívajú, sami sa učia sa využívať komunikačné prostriedky simulovaním rôznych situácií.</p> <p>4. Technika v doprave</p> <p>Oboznámenie sa s dopravou, dopravnými prostriedkami, rozvíjanie cestovateľskej mobility. Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia bicykla, jeho technické vybavenie a bezpečnosť jazdy na bicykli</p>		Dopravná výchova
<p>3. Starostlivosť o životné prostredie</p>	<p>1. Črepníkové rastliny a životné prostredie</p> <p>Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre tvorbu životného prostredia. Ošetrovanie črepníkových rastlín (umiestnenie podľa nárokov na svetlo a teplo, polievanie,</p>	<p>Založiť kútik živej prírody a využívať ho na pestovateľské činnosti, výstavky a pokusy. Poznať a pomenovať viac druhov črepníkových rastlín (10 druhov). Poznať ich nároky na základné životné podmienky a pestované druhy správne ošetrovať. Vedieť založiť jednoduchú množiarničku, poznať jej význam a využitie.</p>	<p>Environmentálna a výchova</p>

	<p>očisťovanie rastlín, kyprenie, rosenie, prihnojovanie, presadzovanie). Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibulami, hl'uzami...).</p> <p>Hydroponické pestovanie rastlín (postup celoročného ošetrovania rastlín).</p> <p>2. Poznávanie úžitkových rastlín</p> <p>Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleninu).</p> <p>Robiť výstavky poznávaných druhov priebežne (semená, rastliny, konzumné časti, plody), aby žiaci poznali úžitkové rastliny v rôznych vývinových fázach.</p> <p>Zatriedenie poznávaných druhov zelenín do pestovateľských skupín.</p> <p>Poznať význam zeleniny pre zdravie a</p>	<p>Vedieť regulovať podmienky pre zakorenenie odrezkov. Poznať spôsoby vegetatívneho rozmnožovania rastlín pestovaných v KŤP. Vedieť odoberať a upravovať stonkové odrezky a listové odrezky. Vedieť zasadiť do črepníkov (črepníkovať) rozmnožené rastliny. Osvojiť si základy hydroponického pestovania rastlín.</p> <p>Poznať 10 druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné časti a plody. Spracovať vzorkovnicu semien a poznať ich na základe vonkajších vlastností. Poznať pestovanie zeleniny z priamej sejby (mrkva, reďkovka, hrach). Poznať význam predpestovania rastlín.</p>	
--	---	---	--

	<p>trvalky). Pestovanie letničiek z predpestovaných priesad (napr. aksamietnica), ich vysadzovanie do črepníkov, na záhony, ošetrovanie</p> <p>5. Rez a úprava kvetín do váz</p> <p>Poznávanie okrasných rastlín vhodných na aranžovanie (pestované druhy, lúčne druhy). Výstavky okrasných rastlín. Zásady zberu, rezu, prenášania, úpravy, sušenia a uskladnenia rastlinného materiálu. Základné pravidlá výberu a aranžovania okrasných rastlín.</p> <p>Aranžovanie kvetov a doplnkovej zelene do váz a plochých misiek. Viazanie kytíc, vencov. Zásady ošetrovania rezaných kvetov. Výstavky výsledkov aranžovania.</p>		<p>Mediálna výchova</p>
<p>4.</p>	<p>1. Technika v kuchyni – význam.</p>	<p>Žiak vie pripraviť stôl pre jednoduché stolovanie.</p>	<p>Osobnostný a sociálny</p>

<p>Stravovanie a príprava jedál</p>	<p>2. Základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre detí.</p> <p>3. Výber, nákup a skladovanie potravín.</p> <p>Z hľadiska zdravej výživy akcent v tematickom celku je na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potraviny rastlinného pôvodu, - potraviny živočíšneho pôvodu, - typické potraviny v iných krajinách, - potraviny v supermarketoch, obalové materiály a identifikačné údaje na nich pre spotrebiteľa, - príprava jednoduchého jedla, - príprava narodeninovej torty, - stolovanie 	<p>Vie samostatne pripraviť jednoduchý pokrm.</p> <p>Vie udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiava základy hygieny a bezpečnosti práce.</p> <p>Vie poskytnúť pomoc pri úrazoch v kuchyni</p>	<p>rozvoj</p>
<p>5. Ľudové tradície a remeslá.</p>	<p>1. Skúmanie vlastnej kultúry</p> <p>Skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií</p> <p>2. Tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami</p>	<p>Žiak pozná význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry (Vianoc a Veľkej noci a ďalších zvykov).</p> <p>Vie zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.</p> <p>Pozná minimálne jedno remeslo v regióne s bohatou</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>

	<p>Skúmanie vlastných tradícií spojenými s vianočnými a veľkonočnými sviatkami.</p> <p>Navrhnutie, vytvorenie vianočných (veľkonočných) ozdôb a doplnkov.</p> <p>Uvažovanie (premyšľanie) o nich význame a využití.</p> <p>3. Spoznávanie ľudových remesiel</p> <p>Žiaci poznávajú základné ľudové remeslá, ktoré sa v minulosti vyskytovali v ich regióne (napr. drotárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo ...) Skúmajú históriu týchto remesiel. Zhotovujú produkty starých ľudových remesiel.</p> <p>Pri poznávaní ľudových tradícií žiak používa rôzne druhy technických a prírodných materiálov. Patrí k nim drevo, drôt, plech, šišky ihličnatých drevín, šúpolie, slama, rôzne druhy papiera. Ľudové remeslá sú pre</p>	<p>históriou</p> <p>Žiak už v mladšom školskom veku by mal poznať zvyky a tradície svojej rodiny, okolia a krajiny, v ktorej žije.</p>	<p>Regionálna výchova</p>
--	---	--	---------------------------

	niektoré lokality Slovenska charakteristické remeslami. Tie sa môžu poznávať v rámci exkurzií, besied s ľuďmi, ktorí sa špeciálne venujú remeslám, návštevou múzeí a vlastnou aktivitou t. j., zhotovením predmetu, ktorý úzko súvisí s ľudovým remeslom.		
--	---	--	--

4. Metódy a formy práce

Vyučovací proces sa rozvíja na základe obsahu stanovenom učebnými osnovami tak, aby sa dosiahli ciele uvedené pred tematickými celkami, ale aj konkretizované pri každom tematickom celku.

Najdôležitejším snažením pracovného vyučovania by mal byť ústup od reprodukčných činností. Viac sa zameriavať na rozvoj tvorivosti žiakov prostredníctvom metód riešenia problémových úloh.

V organizovaní vyučovacieho procesu navrhujeme viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov. Práve tímová práca sa využíva pri riešení rôznych technických problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení technického problému, učiť sa od ostatných a niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

odborné publikácie k daným témam

Pracovné vyučovanie pre 4. ročník - učebnica

webové stránky (počas školského roka budú doplnené)

materiálno-technické a didaktické prostriedky

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú klasifikovaní v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 22/2011 z 1.mája 2011. (TVVP – PRV – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

TELESNÁ VÝCHOVA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Názov predmetu	TELESNÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	týždenne 2 hodiny, ročne 66 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu - pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov. Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,

- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele sú:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj

Mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Cieľ zameraný na zdravie

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Cieľ zameraný na motoriku

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z telesnej výchovy sú:

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,

- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Prehľad tematických celkov 4. ročníka:

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti
4. Psychomotorické cvičenia a hry
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Časová dotácia

Základné lokomócie a nelokomočné pohyb.zručnosti 30%

Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry 30%

Kreatívne a estetické pohybové činnosti 15%

Psychomotorické cvičenia a hry 15%

Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti 10%

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	<p><u>Základné pojmy:</u> chôdza, beh, hod, skok, lezenie, plazenie, šplhanie, rad, zástup, družstvo, skupina, čiara, priestor, zákl. povely poradovej prípravy, štart, cieľ, súťaž, gymn. náradie (žinenka, mostík, lavičky, rebriny, ap.)</p> <p><u>Základné poznatky:</u> - zásady bezpečného a účelného pohybu v telovýchovných objektoch - základy správnej techniky</p>	<p>správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe</p> <p>ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p>

	<p>behov, skokov, hodu loptičkou</p> <p>- základy správnej techniky gymnastických cvičení</p> <p>o význame základných lokomočných a nelokomočných pohybov</p> <p><u>Základné pohybové aktivity:</u></p> <p>- bežecká abeceda, beh – rýchly, vytrvalostný, skok do diaľky, hod loptičkou</p> <p>kotúle – vpred, vzad, stojka na lopatkách, rovnovážne výdrže, obraty, poskoky, skoky na pružnom mostíku, výskoky a zoskoky z gymn. náradia</p>	<p>uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach</p>	
<p>Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry</p>	<p><u>Základné pojmy:</u> pohybová hra, hráč, spoluhráč, súper (protihráč), kapitán, rozhodca, pravidlá hry, ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), bránka, kôš, hracie náčinie, gól, bod, prihrávka, streľba, vedenie lopty, držanie loty, útok-útočník, útočná činnosť, obrana- obranca, obranná činnosť</p> <p><u>Základné poznatky:</u> -</p> <p>o pravidlách realizovaných hier</p> <p>-o správnej technike zákl. herných činností jednotlivca realizovaných hier</p>	<p>pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe</p> <p>aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich</p> <p>ukázať techniku a uplatniť správnu techniku manipulácie s náčiním</p> <p>ukázať techniku a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách</p> <p>využiť naučené zručnosti</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p>

	<p>- o význame jednotlivých hier na rozvoj určitých pohybových schopností alebo osvojovaných pohyb. zručností</p> <p>- o význame hier pre zábavu i zdravie</p> <p><u>Základné pohybové aktivity:</u></p> <p>- hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným i netradičným náčiním</p> <p>pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných)</p> <p>pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných si elementárnych poh. zručností rôzneho charakteru (gymnastických, atletických ap.)</p> <p>prípravné športové hry – zamerané na futbal, basketbal, hádzanú, volejbal)</p> <p>Prihrávky vo dvojiciach – obojruč trčením, prihrávky jednoruč trčením, prihrávka zhora, dribbling na mieste a za pohybu</p>	<p>z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda)</p> <p>a aplikovať ich v bežnom živote (vo voľnom čase)</p>	
<p>Kreatívna a estetické pohybové</p>	<p><u>Základné pojmy:</u> rytmika, tanec – jeho druhy, tanečný krok, tanečný krok, tanečná</p>	<p>správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p>

<p>činnosti</p>	<p>tvorivosť, fantázia pri pohybovej činnosti, tanečná improvizácia, prísunný krok, poskočný krok, cval</p> <p><u>Základné poznatky:</u> - o význame pohybovej kultúry (správneho pohybového prejavu) pri realizácii pohybových činností – akcent na správne a estetické držanie tela, kultúrnosť (kultivovaný pohybový prejav)</p> <p><u>Základné pohybové aktivity:</u> - tanečná a štylizovaná chôdza, beh skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách</p> <p>rytmické pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov</p> <p>pohyby so slovným navádzaním,</p> <p>napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka)</p> <p>pohyb. improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy</p> <p>tanečná improvizácia na základne naučených tanečných krokov, motívov,</p>	<p>a činnosti</p> <p>ukázať správne technické prevedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách</p> <p>zladať pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou</p> <p>uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno – pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>
-----------------	---	---	---------------------------------

	väzieb		
Psychomotorické cvičenia a hry	<p><u>Základné pojmy:</u> - názvy častí tela, polôh tela i jeho častí, správne držanie tela</p> <p><u>Základné poznatky:</u> - o význame pohybu i jednotlivých druhoch cvičení pre zdravý vývin</p> <p>- o prejavoch a reakciách organizmu na pohybovú aktivitu</p> <p>- o správnom dýchaní pri cvičení i každodenných aktivitách</p> <p><u>Základné pohybové aktivity:</u></p> <p>- koordinačné cvičenia a hry relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry aktivity zamerané na rozvoj dýchania</p> <p>naťahovacie (stečingové) cvičenia</p> <p>cvičenia na rozvoj flexibility</p>	<p>správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky</p> <p>ukázať správne základné polohy tela a primerane svojim schopnostiam vykonávať psychomotorické cvičenia v rôznych obmenách</p> <p>uplatniť prvky psychomotoriky a psychomotorických hier a prežíva pocity radosti z pohybu a hry</p> <p>poznať jednoduché testy na posudzovanie svojej flexibility, držania tela, dýchania</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p>
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	<p><u>Základné pojmy:</u> plavecký spôsob (kraul, znak, prsia) splývanie, bazén, vodná plocha</p> <p>turistika – jeho druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka,</p> <p>korčuľovanie –kolieskové korčule, korčule, sánkovanie,</p> <p><u>Základné poznatky:</u> -</p>	<p>správne pomenovať základné pohybové činnosti vo výučbe realizovaných druhov sezónnych pohybových aktivít</p> <p>ukázať správne technické predvedenie elementárnych pohybových zručností v rôznych obmenách</p> <p>uplatniť prvky sezónnych</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Dopravná výchova</p>

	<p>o význame otužovania sa, plávania, pobytu a pohybu v prírode v každom ročnom období pre zdravie s akcentom na špecifiká jednotlivých období</p> <ul style="list-style-type: none"> - o hygiene, pravidlách pohybu a bezpečnosti pri realizácii aktivít v prírode - o technike základných pohyb. zručností realizovaných aktivít v prírode <p><u>Základné pohybové aktivity:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom k povrchu a terénu - jazda, hry a súťaže na kolobežke korčuľovanie <ul style="list-style-type: none"> - jazda vpred, vzad, zastavenie, hry a súťaže na korčuľoch 	<p>pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole i vo voľnom čase</p>	
--	---	--	--

4. Metódy a formy práce

V primárnej edukácii je úlohou školy zabezpečiť komplexný pohybový režim žiakov danej školy.

Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy je potrebné realizovať tieto organizačné formy:

- ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap.), v prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu

okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,

- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- pohybové aktivity v školskom klube (ako dôležitá súčasť popoludňajšie činnosti),
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

Pre žiakov zdravotne oslabených sa odporúča realizovať samostatné povinné hodiny zdravotnej telesnej výchovy. Obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných učebných osnov. Ak sa samostatné oddelenia nevytvárajú, čiark navštevuje vyučovanie telesnej výchovy spolu s ostatnými žiakmi a realizuje sa integrované vyučovanie. Zásady integrácie na hodinách telesnej výchovy sú uvedené v učebných osnovách zdravotnej telesnej výchovy. Skupinová práca, vytvorenie návyku vyjadrovať sa primeranou športovou terminológiou, Dohovor o právach dieťaťa, motivácia, vytvorenie pozitívneho vzťahu k športovému daniu, vychádzky, turistika, vyhľadávanie materiálov a poznatkov.

5. Učebné zdroje

Internet, tlač, časopisy ,odborná literatúra, náčinie, náradie, iné didaktické prostriedky.

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 22/2011 z 1.mája 2011.

(TVVP – TEV – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

HUDOBNÁ VÝCHOVA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Názov predmetu	HUDOBNÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov.

Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

Dobre známa *sústava hudobných činností* je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností

žiacov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale sa majú vzájomne dopĺňať a podporovať.

V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom prístupňovaní umeleckých diel.

Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadené vedomosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti si osvojiť hudobný materinský jazyk a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesni hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní, získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených, veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastne názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dôkazu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:

- rozvíjať citový svet žiakov,
- formovali mravne vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastne slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Obsah vokálnych činností

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlišenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas,
- práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte,

- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôť, určovanie rytmu, tempa, dynamiky,

Obsah inštrumentálnych činností

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok,
- hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám,
- tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, *tvorba malých celkov a jednoduchej formy.*

Obsah hudobno-pohybových činností

reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,

- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),
- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Obsah percepčných činností

aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,

- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu,
- sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz,
- sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Obsah hudobno-dramatických činností

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

V 1.-4. ročníku primárneho stupňa vzdelávania učivo nie je rozdelené do tematických celkov.

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
	Folklórna oblasť Slovenska Šariš	Žiak vie charakterizovať folklórnu oblasť Šariš, má prehľad o piesňach a tancoch z tejto oblasti. Pozná nárečie, v ktorom sa spievajú piesne v tejto oblasti, tiež kroj.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Slovenská ľudová pieseň	Žiak vie v správnom nárečí zaspievať slovenskú ľudovú pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Dodržiava správne dýchanie pri speve. Vie taktovať v $\frac{3}{4}$ takte. Spev dokáže doplniť hrou na ľahko ovládateľné detské nástroje.	Dopravná výchova
	Slovenská ľudová pieseň	Žiak vie v správnom nárečí zaspievať slovenskú ľudovú pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Dodržiava správne dýchanie pri speve. Vie taktovať v $\frac{2}{4}$ takte. Spev dokáže doplniť hrou na ľahko ovládateľné detské nástroje.	
	Folklórna oblasť Slovenska Liptov	Žiak vie charakterizovať folklórnu oblasť Liptov, má prehľad o piesňach a tancoch z tejto oblasti. Pozná nárečie, v ktorom sa spievajú piesne v tejto oblasti, tiež kroj.	Environmentálna výchova

	Slovenská ľudová pieseň	Žiak vie v správnom nárečí zaspievať slovenskú ľudovú pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Správne reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Žiak vie pomenovať noty, pomlčky a určiť ich správnu dĺžku.	Regionálna výchova
	Folklórna oblasť Slovenska Záhorie	Žiak vie charakterizovať folklórnu oblasť Záhorie, má prehľad o piesňach a tancoch z tejto oblasti. Pozná nárečie, v ktorom sa spievajú piesne v tejto oblasti, tiež kroj.	
	Slovenská ľudová pieseň	Žiak vie v správnom nárečí zaspievať slovenskú ľudovú pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Žiak vie reagovať na pieseň a stvárňovať ju pomocou pohybu, tanca, gesta.	
	Slovenská ľudová pieseň	Žiak vie v správnom nárečí zaspievať slovenskú ľudovú pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Vie vytvoriť jednoduché ostinátne sprievody hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby).	Environmentálna výchova
	Folklórny kalendár zima	- Žiak vie charakterizovať folklórny kalendár v zime. Vie charakterizovať význam týchto dní: priadky, stridžie dni, Katarína, Ondrej, Mikuláš, Lucia, Štedrý večer, Prvý	

		sviatok vianočný, Na Štefana, Nový Rok, Tri Krále, Fašiangy...	
	Folklórny kalendár - leto, jeseň	Žiak vie charakterizovať folklórny kalendár v lete a jeseni. Vie charakterizovať význam týchto dní: Stavanie májov, Prvé vyhánanie na pašu, Na Jána, Dožinky, Zazbirky, Kermeš (odpust)...	
	Ľudové hudobné nástroje	Žiak vie pomenovať ľudové hudobné nástroje, vie ich rozoznať podľa sluchu, vie charakterizovať hru na daný hudobný nástroj (fujara, píšťala, gajdy a iné...).	Finančná gramotnosť
	Vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje	Žiak vie vyrobiť jednoduchý hudobný nástroj. Realizuje hru na tento vlastnoručne vyrobený nástroj.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
	Regionálna pieseň	Žiak pozná pieseň svojho regiónu. Žiak vie v správnom nárečí zaspievať pieseň – intonačne čisto a rytmicky presne. Žiak vie reagovať na pieseň a stvárňovať ju pomocou pohybu, tanca, gesta.	Regionálna výchova
Poslanie hudby v našom živote	Slovenská ľudová pieseň - uspávanka	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
	Slovenská ľudová pieseň - tanečná	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Ochrana života a zdravia
	Slovenská ľudová pieseň -	Vyjadriť pieseň primeraným	Ochrana života a

	regrútska	výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	zdravia
	Slovenská ľudová pieseň - svadobná	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
	Slovenská ľudová pieseň - koleda	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Multikultúrna výchova
	Slovenská ľudová pieseň - ľúbostná	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
	Slovenská ľudová pieseň - zbojnícka	Vyjadriť pieseň primeraným výrazom, spievať rytmicky a intonačne čisto.	Primárna prevencia sociálno-patologických javov
	Upravená slovenská ľudová pieseň skladateľom 19. a 20. storočia	Žiak vie aktívne počúvať, prežívať a analyzovať skladbu v zmenenej podobe. Sluchom vie rozoznať predohru, medzihru, dohru, tému, motív.	Mediálna výchova
	Upravená slovenská ľudová pieseň skladateľom 19. a 20. storočia	Žiak vie aktívne počúvať, prežívať a analyzovať skladbu v zmenenej podobe. Vie využiť vhodné miesta v piesni na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom.	Mediálna výchova
	Upravená slovenská ľudová pieseň skladateľom 19. storočia a 20. storočia	Žiak vie aktívne počúvať, prežívať a analyzovať skladbu v zmenenej podobe. Vie vizualizovať a verbalizovať zážitok zo skladby, sformulovať názor o hudobnej ukážke.	Mediálna výchova
	Poslanie hudby v našom živote	Žiak pozná a prezentuje význam poslania hudby	Tvorba projektu a prezentačné

		v našom živote.	zručnosti
--	--	-----------------	-----------

4. Metódy a formy práce

Osvedčeným médiom pedagogického procesu je **hra** na primeranej mentálnej úrovni žiaka. Zámerom hudobno-výchovnej práce je zapojiť každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností, z ktorých dominujú spevácke a hudobno-pohybové. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces seberealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehlbujeme počiatočný spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť a aj určitý relax, uvoľnenie. Usilujeme sa o to, aby sme žiakom poskytovali optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu, preto striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rol, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby. Je žiaduce, aby každá vyučovacia hodina mala svoj cieľ, k splneniu ktorého smeruje každá činnosť žiakov a usmerňujúca práca učiteľa. Takýto postup vylučuje izolovanosť hudobných činností a je predpokladom systematickej hudobno-výchovnej práce.

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadene objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Hodiny hudobnej výchovy majú poskytovať žiakom radosť zo seberealizácie, z individuálneho a kolektívneho elementárneho muzicírovania, objavovania hudby. Taktiež umožniť žiakom spontánne a uvedomeľé hudobné zážitky, pestovať v nich potrebu počúvať a realizovať veku primeranú dobrú hudbu. Hudobno-náukové učivo sa vyvodzuje zásadne z piesne a hudobnej skladby. Žiaci sa s obsahom pojmov oboznamujú na základe hudobných skúseností, tieto pojmy majú chápať a nie definovať. Žiaci majú vedieť čítať noty, chápať notový zápis, vzhľadom na malý časový priestor, písanie nôt nie je nutné. Učiteľ má využiť každú vhodnú pieseň a skladbu na formovanie postojov a názorov žiakov, možnosť prispieť k položeniu základov multikultúrnej výchovy, etické momenty vnímania hudby ktoré smerujú k socializácii a výchove k empatii, pričom hudobno-výchovný proces usmerňuje a nechá priestor, aby žiaci objavovali zákonitosti hudby i experimentovali s ňou. Nesmieme zabudnúť na hudobno-dramatické činnosti, ktoré vychádzajú z hry ako najprirodzenejšej detskej

činností. a zabezpečujú transfer získaných zručností a vedomostí získané počas hudobno-výchovného a vôbec vzdelávacieho procesu. Teda optimalizujú rozvoj celistvej osobnosti.

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Hudobná výchova pre 4. ročník ZŠ

Zborník ľudových piesní

Odborná literatúra o hudbe, webové stránky

Materiálno-technické a didaktické prostriedky: klasický hudobný nástroj, súbor detských hudobných nástrojov, učebnice hudobnej výchovy, notový materiál, zrkové učebné pomôcky ako obrazy, grafické nákresy, nákresy s notovou osnovou, didaktická technika: kazetový magnetofón, CD prehrávač, DVD prehrávač, televízny prijímač, videorekordér, tabuľa, magnetická tabuľa s notovou osnovou

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 22/2011 z 1.mája 2011.

(TVVP – HUV – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Názov predmetu	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodina, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovacý jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výtvarná výchova (ďalej VV) primárneho vzdelávania, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov, dobrodružstva, tvorby a sebaujadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia. Týmto VV napĺňa svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese. Spontánny detský prejav, prameniari z citových zážitkov detí, sa stáva východiskom k práci predovšetkým v začiatkových ročníkoch. Citlivejšie výtvarné vnímanie tvarov, farby, štruktúr, vzájomných vzťahov častí a celku má zabezpečiť nenásilný prechod od prvotných jednoduchých (znakových) výtvarných foriem k členitejším formám. Prebúdžeme v žiakoch záľubu a radosť z prirodzených vlastností a funkcií farieb, tvarov, objemov a z rozličných materiálov (napr. papier, drevo, kameň, kov, textil, plastické materiály).

Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopností vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem, ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti. Predmet výtvarná výchova v sebe zahrňuje tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy vizuálnych umení – dizajn v jeho rôznych polohách (výrobný, komunikačný, odevný, textilný, telový, vizuálnu reklamu), fotografiu, architektúru, elektronické médiá, a multimédiá (video a film).

Edukačný proces VV, ako proces tvorivý, zvyšuje nárok na vedomú operatívnosť s vyjadrovacími prostriedkami (používanie jazyka) v priebehu postupného dospievania žiaka : vedie žiaka od detskej spontánnosti k svojbytnému vyjadrovaniu – formuje vlastné spôsoby vyjadrovania (štýl), vlastné postoje a hodnotiace názory.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Kognitívne ciele – poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť žiaka poznať a používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry.

Senzomotorické ciele – rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu.

Socioafektívne ciele – formovať kultúrne postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov, a hodnotových kritérií – cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Tematické celky sú zhodné pre všetky ročníky primárneho vzdelávania:

1. Výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania
2. Výtvarný jazyk /kompozičné princípy a možnosti kompozície
3. Podnety výtvarného umenia / médiá, štýly, procesy, techniky, témy
4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia
5. Podnety fotografie
6. Podnety filmu a videa
7. Podnety architektúry
8. Podnety dizajnu
9. Podnety tradičných remesiel
10. Elektronické médiá
11. Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia
12. Podnety hudby a literatúry /synestetické podnety
13. Podnety rôznych oblastí poznávania sveta
14. Tradícia a identita /kultúrna krajina
15. Výtvarné hry

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
------------------------	--------------------------	--------------------------	------------------------

<p>Výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania</p>	<p><i>Bod /hravé činnosti s bodmi kreslenie prostredníctvom bodov:</i> línie a plochy sú vytvárané ako rady alebo textúry bodov</p> <p><i>Šrafúra, tieň /budovanie tvaru a priestoru linkou, šrafovaním a tieňovaním, textúrami /predmetná kresba</i></p> <p>žiaci kreslia vybraný námet, najprv linkou, potom rôzne časti rôzne šrafujú (šrafúry skúšajú na časti obrázku v „skúšobných poliach“ a až potom ich aplikujú v kresbe); dôraz je na smer ťahu kresliaceho prostriedku (rovnobežné, prekrížené, pod ostrým uhlom...), na prítlak, na hrúbku a hustotu čiar; možnosti šrafovania porovnávajú s možnosťami plynulého tieňovania (jemným vrstvením alebo roztieraním mäkkej ceruzy alebo uhlíka)</p> <p><i>farba /farebné kontrasty:</i> <i>teplá - studená, tmavá - svetlá, doplnkové farby</i></p> <p>kontrasty: teplých a studených farieb, doplnkových farieb,</p>	<p>Žiak chápe rozmanité možnosti vyjadrenia jedného základného prvku.</p> <p>Využíva výrazové možnosti bodu v kresbe. Ovláda základnú charakteristiku bodu, vzťahu bodu a línie, bodu a tvaru.</p> <p>Je oboznámený s nástrojmi a materiálmi zanechávajúcimi stopu. Chápe vzťahy základnej geometrie a tvarovej rozmanitosti predmetov.</p> <p>Konfrontuje prírodné a geometrické tvary.</p> <p>Žiak vie budovať tvar modelovaním kresby. Precvičí si základné kresliarske zručnosti.</p> <p>Žiak vie opačne polarizovať motívy napr. krajina na Sahare a severnom póle, to isté mesto v lete a v zime, horúca a studená pec</p> <p>Vie zhotoviť návrh na</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p>
---	---	---	---

	<p>kontrast v svetlosti farieb; žiacy si vyskúšajú na riešení farebných plôch najprv prvé dva kontrasty s ktorými následne skombinujú kontrast v svetlosti farieb</p>	<p>látku, tapetu...</p>	
<p>Výtvarný jazyk/ kompozičné princípy a možnosti kompozície</p>	<p><i>materiálové a tvarové kontrasty a súzvuky / textúra povrchov</i> žiacy sa snažia vyjadriť kontrastnosť zobrazovaného prostredníctvom tvaru (prírodný- geometrický, tupý - ostrý, zahmlený- jasný...), povrchu (drsny - hladký, lesklý - matný, studený - teplý), materiálu (organický - anorganický, mäkký - tvrdý, vzácny - obyčajný...), mierky (veľký - malý) a farby <i>výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení / základy proporčnosti v kresbe</i> žiacy následne modelujú hlavu podľa kresby a snažia</p>	<p>Žiak si uvedomuje vnútornú stavbu vonkajšieho obrysu Vie pozorovať základy lazúrneho miešania farebných tónov pochopiť priestorové vzťahy videné v skutočnosti, prekrývanie predmetov a ich vzájomnú mierku Žiak chápe prepis, vie vystavať tvar na základe pozorovania, naučiť sa zásady vizualizovania a merania Žiak vie pozorovať z daného bodu, z rôznych bodov</p>	<p>Dopravná výchova Ochrana života a zdravia Environmentáln</p>

	<p>sa uplatniť poznatky z kresby a doplniť ich o priestorové pozorovanie; merajú základné časti, porovnávajú ich a vymerané pomocné čiary nakreslia ako „lešenie“ (nejde o zachytenie podoby, len o evidenciu základných proporcií)</p> <p><i>variáčné</i> <i>a permutačné cvičenia</i> <i>/odklon od schematickeho zobrazovania</i></p> <p>žiaci sú motivovaní spracovať častý kompozičný motív iným (z hľadiska zažitých kompozičných schém netradičným) spôsobom; je možné dať zobrazeniu vtipné alebo smutné usporiadanie (kompozíciu)</p>	<p>Žiak vie viesť rozhovor o tom ako zobrazuje (napr. krajinku: domček, slnko...) menší žiaci a akými rôznymi spôsobmi (z hľadiska kompozície) sa dá zobrazovať</p> <p>Uvedomuje si rôzne možnosti umiestňovania zobrazení na ploche papiera</p>	<p>a výchova</p>
<p>Podnety výtvarného umenia / média, štýly, procesy, techniky, témy</p>	<p><i>alchymáž</i> <i>/chemické spôsoby</i> <i>otlačania, sťahovania</i> <i>reprodukcie</i></p> <p>žiaci si vyberú obrazový materiál z časopisov a pomocou riedidla ho prenesú na čistý papier; môže sa stať východiskom ďalšieho komponovania</p> <p><i>krajinomalba</i> <i>/základy problematiky</i></p>	<p>Žiak ovláda chemické kopírovanie (odtláčanie) technických obrazov</p> <p>Chápe nové technické možnosti zobrazovania</p> <p>Žiak vie namaľovať krajinu v okolí školy (podľa skutočnosti),</p>	<p>Multimediálna výchova</p> <p>Environmentálna a výchova</p>

<p>Podnety fotografie</p>	<p><i>/variácie krajiny v rôznych situáciách</i> maľba krajiny; variácie v rôznych situáciách (požiar, víchrica, zemetrasenie, dážď, búrka, deň, noc, zima, leto, jar, jeseň ...) maľba krajiny škvrnami, pointilistickou technikou (bodové dotyky štetca), kombinácie farebných škvŕn (miešanie farieb: žlté a modré škvŕny vytvárajú dojem zelenej)</p> <p><i>zátišie / základy problematiky / variácie svetla, farby, materiálov</i> maľba zátišia z rozmanitých predmetov (geometrické, prírodniny, technické alebo netradičné predmety a pod.), ukladanie predmetov (hľadanie vzťahov a susedstiev z hľadiska tvaru, farby, mierky, významovej kategórie); pozorovanie a snaha usporiadať predmety podľa videného - aspoň rámcovo vystihnúť tvar, farbu, proporcie; dôraz na farebnosť a výraz celku</p> <p><i>inšpirácia umením ďalekého východu</i></p>	<p>krajinu podľa fotografie, spamäti krajinu variovaním motívu, pričom niektoré polohy môžu byť zadané učiteľom, ďalšie by si mal žiak vedieť vytvárať sám.</p> <p>Žiak vie z rôznorodých predmetov maľovať zátišie, vie ho zostaviť netradične z predmetov tvarovo jednoduchých a preň atraktívnych</p> <p>Žiak vie spracovať krepový papier, lakovaný papier, Kombinuje rôzne typy papiera, Ovláda techniku origami, krčenie, strihanie, skladanie</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Mediálna výchova</p>
----------------------------------	---	--	--

<p>Podnety filmu a videa</p>	<p>(Čína, Japonsko), jeho materiálmi a štýlmi konštrukcie papierových drakov, farebné riešenie, tvarové riešenie, materiálové riešenie</p> <p><i>kaligrafické pokusy, kaligrafia latinkou, vlastnými obrázkovými znakmi</i></p>	<p>Uvedomuje si výraz jednoduchých ťahov štetca</p> <p>Uvedomenie si prepisu pohybu – gesta</p> <p>Oboznámi sa so základným princípom tradičnej fotografie</p> <p>Vie poznávať výtvarných možností osvit</p>	<p>Mediálna výchova</p>
<p>Podnety Architektúry</p>	<p><i>fotogram</i></p> <p>/alt.: maľba vývojkou a ustaľovačom</p> <p>žiaci laborujú s fotocitlivým papierom, vykrývajú plochy, ukladajú naň predmety a snažia sa komponovať ich „odtlačky“</p> <p>optické „zázraky“, námetom je technologický proces, realizácia vyžaduje dostupné technické vybavenie ale zvýšený dozor (menšie skupinky žiakov)</p>	<p>a) kresba, (maľba, modelovanie) ľubovoľnou technikou;</p> <p>práca s fotografiou (z novín, časopisov), premaľby obrazov</p> <p>b) kašírovanie, asambláž</p>	<p>Regionálna výchova</p>
<p>Podnety dizajnu</p>	<p><i>filmový trik</i></p> <p>žiaci vyrábajú kašírovanú kulisu z kartónu (drevo, mramor, kov); pomocou polystyrénu a kašírovania a farieb napodobňujú kamene, pohoria</p> <p>výroba príšery – z rôznych materiálov, deti pracujú</p>	<p>a)uvedomovanie si vnútornej štruktúry tela, domu a mesta</p> <p>b)rozvíjanie technického myslenia</p> <p>c)skúmanie možností analógie a jej kritika</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>
<p>Podnety tradičných remesiel</p>	<p>výroba príšery – z rôznych materiálov, deti pracujú</p>	<p>a)uvedomovanie si vnútornej štruktúry tela, domu a mesta</p> <p>b)rozvíjanie technického myslenia</p> <p>c)skúmanie možností analógie a jej kritika</p>	<p>Regionálna</p>

<p>Elektronické médiá</p>	<p>v skupinách</p> <p>žiaci navrhujú budovu v tvare ľudskej, zvieracej, rastlinnej postavy alebo časti tela</p> <p><i>architekt ako technik a lekár; architektúra ako človek a ako živočích: kosti, žily a orgány, oči a ústa</i></p> <p>domu (manieristické fasády, Loosove vily), ukážky prenosu príkladov zo živočíšnej ríše do architektúry</p> <p>príroda ktorá vzdoruje geometrii a geometria, ktorá opravuje prírodu</p>	<p>d)rozvíjanie morálnych postojov: expanzia civilizácie</p> <p>klúčové slovo: architektonická a mestská štruktúra</p> <p>a) „oživenie“ sveta predmetov - prenos tvarov (funkcií) tela na predmet (nástroj, stroj, prístroj)</p> <p>b) protéza - umelé krídlo (labka, zobák)...</p> <p>a) hľadanie analógií názvov častí predmetov a tela (napr. oko, ucho, bruško, nožička, rúčka, ručička, hlava ...)</p>	<p>výchova</p> <p>Multimediálna výchova</p>
<p>Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia</p>	<p><i>dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami</i></p> <p>žiaci navrhujú predmet</p>	<p>a) objavovať nové technické možnosti</p> <p>b) získať záujem o tradície ľudového remesla</p>	<p>Environmentálna a výchova</p>
<p>Podnety hudby a literatúry /synestetické podnety</p>	<p>inšpirovaný organickými tvarmi</p> <p>a výrazovosťou tela (vtákov, zvierat, chrobákov...)</p> <p><i>dizajn inšpirovaný slovom (názvom)</i></p> <p>žiaci navrhujú tvar predmetu inšpirovaný jeho názvom</p> <p><i>drotárstvo</i></p> <p>/vytváranie z drôtu</p> <p>žiaci odrôtovejajú</p>	<p>a) osvojenie si techniky kreslenia a maľovania v počítači</p> <p>b) získanie úplnejšieho pohľadu na výtvarné vyjadrovacie prostriedky prostredníctvom nového média</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p>

<p>Podnety rôznych oblastí poznávania sveta</p>	<p>Ľubovoľný predmet, vytvárajú drôtenú sieť, ktorú môžu ozvláštniť zadrôtovaním ďalších drobných predmetov, prírodnín a pod.</p> <p><i>malovanie prostredníctvom počítača</i></p> <p>žiaci kreslia a vyfarbujú plochy, pracujú s farebnými prechodmi, dokážu použiť filtre a manipulovať s obrázkom v počítači; hrajú sa s bodom, líniou, škvrnou, tvarom; vyskúšajú si farebné transformácie;</p>	<p>a) nabúranie utkvených schematických typov zobrazovania</p> <p>b) objavovanie rozmanitosti tvaru a usporiadania v individuálnych predmetoch</p> <p>d) objavovanie individuálneho výrazu v zobrazovaných predmetoch</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>
<p>Tradícia a identita /kultúrna krajina</p>	<p>prostriedky a ich výrazové možnosti porovnávajú s klasickými postupmi</p> <p><i>porovnanie výrazu toho istého motívu; syntéza krajiny a zátišia (portrétu...)</i></p> <p>žiaci kreslia vybraný motív (napr. strom) podľa svojej zaužívanej schémy; následne kreslia podľa predstavy rôzne druhy stromov; potom kreslia tieto stromy podľa predlohy a sú upozorňovaní na</p>	<p>Žiak vie vymyslieť námet - scénu krátkeho divadla (tieňové, bábkové, prstohra...), postoje a gestá, dialóg (napíšu krátky scenár), vytvoríť kulisy, kostýmy, masky, rekvizity; dôraz na divadelný priestor, svetlo, charakter postáv; možnosť del'by práce, kooperácia</p>	<p>Regionálna výchova</p>
<p>Výtvarné hry</p>	<p>charakteristické odlišnosti v stavbe aj v detailoch rôznych druhov</p>	<p>žiak si na základe vypočítia stupnice tónov</p>	<p>Multimediálna výchova</p>

	<p>(porovnávajú svoje schémy a kresbu podľa predlohy alebo skutočnosti); na záver kreslia stromy s výrazom (vo vetre, smutné, pyšné... <i>divadlo /syntéza dramatického a výtvarného výrazu</i></p> <p>a) transformácia časti známeho príbehu (rozprávky) – výber charakteristickej krátkej scény</p> <p>b) vlastný príbeh – krátka scéna</p> <p>c) pochopenie dramatického účinku svetla, priestoru, gesta, siluety, pohybu</p> <p>d) syntéza výtvarného a dramatického výrazu <i>hudba ako obraz tónov, farebné tóny, farebné stupnice</i></p> <p>a) hľadanie vzťahu medzi zvukovými a farebnými tónmi</p> <p>b) spontánne hľadanie harmónií</p> <p><i>podnety vlastivedy: mapa vlastná mapa;</i></p>	<p>a podľa vlastného uváženia vie priradiť farebné tóny; z nich vybrať príjemné a nepríjemné dvojice; molové a durové; namaľované stupnice sa pokúsi doplniť krátkym textovým komentárom</p> <p>žiak si vytvára vlastné symboly, určuje topografiu terénu, prepisuje terén do vrstevníc a k mape pripraví komentár</p> <p>žiaci navštívia lokalitu, ktorú možno považovať za pamiatku charakterizujúcu obec alebo najbližšie okolie; vie ju nakresliť, kreslí detaily, dasadzuje do nej historický príbeh; môže vytvoriť jej jednoduchý model... vlastné výtvarné reakcie a komentáre, doplnenia a pod.</p> <p>žiaci si vymenia vlastné fotografie a vtipne ich kolážujú, rolážujú alebo montujú;</p> <p>žiaci si v daných časových intervaloch</p>	
--	---	---	--

	<p>a) fantastická krajina b) moja cesta do školy c) mapa pre blchu na psej hlave a pod.</p> <p>výtvarná reakcia na pamiatku (monument) obce</p> <p>a)rozvíjanie vzťahu k pamiatkam a k histórii svojho najbližšieho okolia</p> <p>b) vlastný výtvarný komentár, uvedomenie si výtvarnej zaujímavosti pamiatky</p> <p>zábavná koláž (montáž, asambláž, roláž, frotáž...)</p> <p>a) koláž z materiálov, z časopisov</p> <p>b) koláž zo zväčšených fotografií</p> <p>c) výtvarný komentár</p> <p>d) hra, vtipné komentovanie</p>	<p>navzájom vymieňajú rozpracovanú kresbu (maľbu, grafiku) a zasahujú do nej (menia ju)</p>	
--	---	---	--

4. Metódy a formy práce

Vo vyučovaní výtvarnej výchovy na 1. stupni využívame konkrétne tieto druhy metód: reprodukčné metódy, aby si žiaci vytvorili zručnosti a návyky, metódy rozvíjania tvorivosti, metódy produktívne, heuristické metódy, výskumné metódy, analytické metódy, syntetické metódy, metódy slovné (metódy hovoreného slova, monológ, dialóg), metódy názorné

(používanie ilustrácií, náčrtov, demonštrácia, modelovanie), praktické metódy (maľovanie, kreslenie, tupovanie, modelovanie, strihanie, trhanie, lepenie a iné...)

V širšom zmysle slova ako didaktické formy vyučovania výtvarnej výchovy môžeme použiť vyučovaciu hodinu v triede, vychádzku, exkurziu, vyučovaciu hodinu v počítačovej učebni. V užšom slova zmysle najčastejšie používame skupinové formy práce, ktoré zvyšujú kolektívnosť, humanizáciu a rozvíjajú aktivitu žiakov, učia pracovať v kolektíve. Ale aj samostatnú prácu, pri ktorej sa žiaci spoliehajú len na svoje zručnosti a schopnosti, tvorivosť. V niektorých prípadoch (vytváranie projektov, zhotovovanie jedného produktu) je na mieste využitie frontálnej formy práce, pri ktorej sa pracuje s celou triedou.

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

odborné publikácie k daným témam

encyklopédie

webové stránky (www.zborovna.sk)

Edukačné DVD vyučovania výtvarnej výchovy

materiálno-technické a didaktické prostriedky

pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 22/2011 z 1.mája 2011.

Hodnotenie sa zameriava hlavne na kreativitu, originalitu a zručnosť pri práci žiakov.

Informuje žiaka správnymi formami o jeho pokroku, vedie ho k správnej sebahodnoteniu ako i k hodnoteniu spolužiakov. Žiaci sami vytvárajú výstavy a galérie prác. Klasifikácia je doplnená priebežným slovným hodnotením.

(TVVP – VYV – vid' príloha)

UČEBNÉ OSNOVY

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

4. ročník

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Názov predmetu	NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	týždenne 1 hodín, ročne 33 hodín
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre šiesty ročník základných škôl „Poznávanie pravdy“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy.

Ročníková téma: POZNÁVANIE PRAVDY

Ročníkový cieľ: Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa svedomia.

Ročníkový symbol: KAMEŇ

1. téma: Pravda ako hodnota

Hodinová dotácia témy: 5 hodín

Kľúčové pojmy: sila slova, klamstvo, Jakub a Ezau, tajomstvo, čestnosť, 8. Božie prikázanie, médiá, ohováranie, osočovanie

Obsahový štandard

Potreba pravdy

Jakub a Ezau

Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva)

8. Božie prikázanie

Ciele témy:

Kognitívny: Interpretovať posolstvo biblického príbehu o Jakubovi a Ezauovi, vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch. Posúdiť silu slova. Reflektovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov.

Afektívny: Oceniť hodnotu pravdy v živote človeka. Uvedomiť si možnosť manipulácie slovom a jej riziká.

Psychomotorický: Formovať návyk kritického prístupu k informáciám.

Výkonový štandard

Žiak vie

- na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom
- interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov
- vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch
- posúdiť silu slova
- pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov
- uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie
- na základe novinových článkov posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách
- vo dvojiciach vytvoriť fiktívny list redaktorovi (novín, TV...) a posúdiť hodnovernosť daného masmédia
- s pomocou učiteľa poskladať modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká
- chápe význam a hodnotu vypovedaného slova
- vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií
- vyjadruje svoje myšlienky
- nachádza zmysel slova alebo výrazu

osobnostné:

žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- v modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom

existenciálne kompetencie:

žiak

- objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch
- je otvorený pre život v pravde

sociálne:

Žiak

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medzil'udských vzťahov

Prierezové témy**Mediálna výchova:**

Žiak

- je schopný samostatnej reflexie o pozitívnom i negatívnom vplyve médií
- osvojil si kritériá na hodnotenie mediálnych žánrov

2. téma: Hľadanie pravdy o svete

Hodinová dotácia: 7 hodín

Kľúčové pojmy: hľadanie pravdy, mýtus, obrazná reč, evolučná teória, stvorenie sveta

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu..

Afektívny: Vnímať pravdivosť obraznej reči. Vážiť si krásu stvoreného sveta.

Psychomotorický: Zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka.

Obsahový štandard

Cesta hľadania pravdy v dávnej minulosti

Mýtický obraz sveta

Evolučná teória

Biblický obraz stvorenia sveta (ENV)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta
- porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na „lište“ času a vo Svätom písme
- pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť
- porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom
- porovnať staroveké mýty o stvorení sveta s posolstvom biblického textu
- jednoducho vytvoriť symbolický obraz stvorenia sveta
- zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka
- vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode (globálne problémy)

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- o vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov

občianske kompetencie:

žiak

- o účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje
- o má pozitívny vzťah k zvereným veciam
- o vníma človeka ako súčasť prírody

osobnostné kompetencie:

žiak

- o rozumie pohľad na svet vo svetle kresťanskej viery

existenciálne:

Žiak

- o prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta
- o objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku
- o vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet

Prierezové témy

environmentálna výchova:

Žiak

- oceňuje prírodu (zem, vodu, zvieratá, rastliny)
- vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým i neživým súčasťam prírody, ktoré aktívne chráni

3. téma: Hľadanie pravdy o sebe

Hodinová dotácia témy: 5 hodín

Kľúčové pojmy: stvorenie človeka, Boží obraz, úcta, pád človeka, hriech, svedomie, zákon, prekážky pravdy, pocit viny, vedomie viny

Obsahový štandard

Pôvod človeka

Biblický obraz stvorenia človeka

Pád človeka

Hranice človeka (svedomie)

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a

poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny). Zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí. Určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz, bez ohľadu na vhl'ad a výkon. Na modellovej situácii vnímať existenciu vlastnej viny. Uvedomiť si svoje hranice.

Psychomotorický: Osvojiť si vonkajšie prejavy úcty k človeku. Na modelových situáciách formovať návyk správneho zaobchádzania s vinou (pocit viny, vedomie viny).

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom
- vysvetliť hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz
- vnímať svoje vlastné hranice
- navonok prejavíť úcty k človeku
- porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny)
- zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí
- určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy
- na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- je schopný vyjadrovať sa, porovnávať
- vie vyjadriť svoje pocity
- vníma obrazy a symboly
- kriticky hodnotí myšlienky

osobnostné kompetencie:

žiak

- má pozitívny vzťah k sebe a k iným
- dokáže hodnotiť dopad svojich emócií
- vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí

kultúrne kompetencie:

žiak

- pozorne vníma symbolické vyjadrovanie v mýtoch a prostredníctvom obraznej reči
- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania

sociálne kompetencie:

Žiak

- akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon
- objavuje radosť z dobre vykonanej práce

existenciálne:

Žiak

- rozumie pohľad na stvorenie sveta vo svetle kresťanskej viery
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka

Prierezové témy

Mediálna výchova:

Žiak

- vníma umelecké diela vyrastajúce z kresťanstva (obraz, literatúra, hudba) ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

Environmentálna výchova:

Žiak

- vníma človeka ako súčasť prírody

4. téma: Ohlasovanie pravdy

Hodinová dotácia témy: 6 hodín

Kľúčové pojmy: prorok Ezechiel, Ježiš – učiteľ pravdy, sv. Peter – skala, sv. Štefan, kamenné srdcia, ohlasovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť význam ohlasovania pravdy. Odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolání proroka Ezechiela. Na základe predstavených biblických postáva interpretovať biblické posolstvo o hodnote pravdy..

Afektívny: Na základe svedkov pravdy povzbudiť k praktizovaniu pravdy.

Psychomotorický: Inšpirovať sa k životu podľa pravdy pozitívnymi vzormi z dejín, identifikovať sa s predloženými vzormi pre život v pravde.

Obsahový štandard

Prorok Ezechiel (Ez 3, 1-3)

Ježiš – učiteľ pravdy (Mt 5, 37)

Apoštolí – hlásatelia pravdy (sv. Peter a sv. Štefan)

Modelové ilustrovania konceptov a princípov pravdy

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť význam ohlasovania pravdy
- odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolani proroka Ezechiela
- vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše ‚áno‘ nech je ‚áno‘ a vaše ‚nie‘ nech je ‚nie‘.“ (Mt 5, 37)
- vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy
- jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana
- porovnať svoj život s predloženými vzormi – ohlasovateľmi pravdy

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- na základe Ježišovho výroku Mt 5, 37 vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším
- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie

osobnostné kompetencie:

žiak

- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy
- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- Je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi

existenciálne:

Žiak

- podľa predstavených vzorov rozvíja praktizovanie viery

5. téma: Konat' v pravde

Hodinová dotácia témy: 8 hodín

Kľúčové pojmy: zlaté pravidlo, morálka, židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, príkaz lásky, skutky lásky, milosrdenstvo, sociálny hriech, spravodlivosť, väčšie, menšie zlo

Obsahový štandard

Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo)

Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky

Skutky lásky (skutky milosrdenstva)

Sociálny hriech

Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť dopad rozhodnutia na život človeka. Zosumarizovať a aplikovať tému pravdy a jej hlavné body na riešení problému s mravnou dilemou.

Afektívny: Na modelovej situácii si uvedomiť existenciu svojho svedomia. Stotožniť sa s kritériami rozlišovania medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom.

Psychomotorický: Formovať návyk zodpovednosti za svoje mravné rozhodnutia.

Výkonový štandard

Žiak vie

- diskutovať o význame „Zlatého pravidla“
- porovnať židovský zákon, islamský zákon a Ježišov príkaz lásky
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“
- vnímať dopad rozhodnutia na život človeka
- na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky
- posúdiť hodnotu pravdy a vyvodiť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou
- rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom
- definovať sociálny hriech
- vymenovať tri skutky, ktorými koná podľa pravdy
- na príklade svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetliť pravdivé konanie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- zameria sa na konkrétne prejavy správania

k učeniu sa:

žiak

- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky
- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody

kultúrne kompetencie:

žiak

- všíma si kultúrne a náboženské prejavy iných národov, náboženstiev
- je tolerantný a empatický

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- vyjadriť svoj názor bez toho, aby urážal a opovrhoval názorom iných
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými
- oceňuje skúsenosť iných ľudí
- ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov
- v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada

existenciálne:

Žiak

- je pripravený aktívne sa podieľať skutkami lásky na morálnom a duchovnom rámci svojej komunity

občianske kompetencie:

Žiak

- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môžu uskutočniť starý, chorý a chudobný človek
- angažuje sa v miestnom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky

osobnostné:

Žiak

- pri svojich reakciách je ohľaduplný k mienke iných ľudí
- je vnímavý k morálnemu a duchovnému rámcu svojej komunity

(TVVP – viď príloha)

PROFIL ABSOLVENTA NÁBOŽENSKEJ VÝCHOVY PRIMÁRNEHO STUPŇA

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie neverbálnej komunikácii
- objavuje zmysel symbolického, neverbálneho spôsobu komunikácie
- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie
- objavuje potrebu učenia sa

Kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém
- hľadá spôsoby riešenia vzniknutého problému

Občianske:

Žiak

- angažuje sa jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí, v ktorom žije
- konkrétnymi skutkami prispieva k ochrane prírody, má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody

Kultúrne:

Žiak

- váži si ľudský život
- učí sa tolerantnosti
- vníma dôležitosť ľudskej činnosti pre svet
- objavuje krásu stvorenia, prírody
- objavuje krásu človeka

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- buduje vzťah dôvery, formuje zdravé sebavedomie
- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- konkrétnymi skutkami prejavuje úctu ku chorým a starším ľuďom
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- na základe určitej role spolupracuje v skupine, vytvára pozitívny postoj k stvoreným veciam
- identifikuje sa s pozitívnymi postavami
- je zodpovedný za druhých, berie do úvahy ich potreby

Existenciálne:

Žiak

- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia
- je otvorený pre vnímanie pozitívnych hodnôt na základe predstavených osobností
- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj
- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou

- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania
- rozvíja duchovné hodnoty
- rozvíja vlastné svedomie (od heteronómneho k autonómnemu)
- objavuje duchovný rozmer človeka
- spoznávaním seba samého hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave
- rozvíja kritické myslenie, je schopný jednoducho obhájiť svoj názor
- správne posudzuje svoje konanie
- osvojuje si zdravý životný štýl.

Poznámky :

V súlade s vyhláškou MŠ SR č. 320/2008 Z.z. o základnej škole realizujeme organizáciu výchovnovzdelávacieho procesu nasledovne:

1. Vyučovacia hodina má 45-minút, vyučujúci si môžu zvoliť aj vlastnú organizáciu vyučovania,

napr. vyučovacie bloky.

2. Dodržiavame najvyšší počet žiakov v triede:

- 22 žiakov v triede prvého ročníka,
- 25 žiakov v triede druhého až štvrtého ročníka